

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 „
Pe o lună . 2.40 „

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Flămânzii.

Chipul omului lihnit de foame nici odată nu e atrăgător. Cu obrazii supti și palizi, cu ochii căzuți în cap, arzând într-o lumină bolnavă, cu trupul mai deșirat parcă, cu vestmintele cari i-s prea largi, pare o arătare dintr'un vis fioros. Dacă iești suptire de tot, dacă ai un șir întreg de strămoși cari ș-au tolănit toată viața în lenea bogăției, vei închide ochii trecând pe lângă el, să nu te izbească priveliștea aceasta de groază, îți vei mușca buzele ca nervii tăi fini să nu primească o lovitură de trăznit. Iar dacă vei fi mai puțin cioplit, dacă simțurile tale vor fi capabile să prindă încă tot ce văd, și dacă vei înțelege că omul acela nu din vina lui va fi așa cum e, un simțământ de milă largă, de compătimire, îți va cuprinde sufletul. Totuși nici unul dintre noi, nu dorește să întâlnească astfel de chipuri în viață. Ne simțim totdeauna rușinați, revoltați în fața acestei manifestări a vieții.

Dar nu despre aceste biete victime a vieții materiale vrem să spunem câteva cuvinte. Este al tip al flămândului, cu mult mai respingător. Sunt flămânzi, victime a desordonatei lor vieți sufletești. Sunt oameni cari flămânzesc nu din cauza lipsei de pâinea zilnică, ci din lipsa pâinei tot mai albe, tot mai puțin muncite. Sunt oameni cari în toată viața lor nu fac decât să flămânzească după o poziție mai înaltă în societate, după părerile favorabile ce le-ar putea avea șefii lor despre ei, cel puțin.

Oamenii aceștia stau vecinic la pândă.

Și, adușmăcând în desfășurarea zilnică a vieții sociale, atacă orice ocazie li-s'ar ivi, ca să-și sature foamea lor vecinic nepotolită.

Să luăm de pildă, pregătirile pentru alegerile de deputați, în țara noastră. Când se dau lozincele de sus, când se tipăresc cu litere grase numele candidaților în gazete, când se încep cele dintâi mișcări. Doamne câți flămânzi nu stau la pândă, cu răsuflarea oprită, așteptând să prindă ocazia cea mai bună pe care ar putea-o folosi spre a-și sătura pe o clipă foamea. Cunosce un om, care de ani de zile a tot așteptat să afle vre-o cale ca să se înalte în ochii marilor și să-și poată răzbuna pe un prieten. A mirosat toate vânturile prielnice, s'a amestecat, foarte naiv, în toate manifestările sociale ale unui anumit cerc, și când a prins mirosul ce-i trebuia, fața lui s'a iluminat, ochii lui morți au scânteiat o clipă, și a trimis denunțul la cei mai mari. Ce se întâmplase? Un medic cercual, un foarte bun român, înaintea alegerilor parlamentare din urmă, la un pahar de vin spusese vorbe de mult așteptate de către denunțiant: „Am să votez cu Vaida orice va fi.” Și flămândului, care l-a auzit, care l-a pândit, i-a fost prea de ajuns aceste cuvinte frumoase, ca, pârându-l, să se poată ridica în ochii marilor, iar medicul să fie și azi lipsit de postul său.

Câți oameni, cari au stat până acum în umbră, iasă deodată la iveală, comitând acte cari nici pe departe nu se pot numi omenști, numai ca să-și sature foamea lor care i-a ros atâta vreme în întunec. Și, după ce pe o clipă s'au săturat, se ascund

iar în noaptea din care s'au născut, până ce un nou prilej de a-și stămpăra foamea nu se ivește.

Ah! flămânzii aceștia ne arată cea mai josnică treaptă a demnității omenști, dacă mai poate fi vorbă aci de demnitate omenască.

Iată, gazetele, ne aduc știri despre un nou chip de flămând: un notar român denunță autorităților ungurești trupa Z. Bărsan, că ar juca piese împotriva ideii de stat maghiar. Câtă vreme va fi stat tipul acesta de flămând în întunec până ce i-a venit apă la moară. Și a trebuit să-l scoată la lumină, ca să-i vedem urătenia morală, chiar lumina împrăștiată de arta românească, sufletul cald pe care și-l cheltuiesc artiștii noștri. Nenorocitul va fi flămânzit de multă vreme după bunele păreri despre el a superiorilor săi. Va fi cercat, și până acum, să dea semne de ce poate face foamea lui, însă acum a aflat proba cea mare. Iată el, notarul român, păzitorul ideii de stat maghiar. D-le primpretore, domnule subprefect, ce vă mai trebuie să mă laudați, să mă luați „în ochi buni.”?

Chipurile aceste de oameni lihniti, sunt într'adevăr spăimântătoare. Ii simțim, și din cât putem ne ferim de ei. Vom afla oameni cari ți-se vor arăta prietini, vor umbla în societatea ta, nu mai să te poată pârî, cu un prilej, protopopului, primpretorului, inspectorului de școală. Nici un strop de adevăr nu mai este într'înșii. Ei nici că se mai gândesc la ceea ce poate fi o demnitate omenască, dar încă românească. Pe ei îi arde vecinica foame a oamenilor mici, neînsemnați, a drojdiilor

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Prin pădurea Fontainebleau.

De Natalia Negru.

Ritmice tropota roibul sprinten pe jilavul prundiș al șoselei, și frumosul castel al lui Francisc I rămânea departe cuprins de umbra codrului din jurul lui.

Și cum stăteam în fundul moale al trăsurii, închideam ochii și vedeam în minte somtuoașele săli împărătești, împodobite bagdadii, mișgaloasele sculpturi în lemnul ușilor și fereștrilor, învechitele mătăsuri de pe mobile, gobelinurile neprețuite, înfrunzitele candelabre de cristal, scumpul mozaic al meselor în jurul cărora au stat și s'au consfățuit regi și Papi — tablouri ce au ilustrat victorii și au mângăiat vanitatea regilor, portrete ce au eternizat măreția suveranilor și frumusețea reginelor.

Mă gândeam că nu știu de ce, ochii mei înlăcramați au întârziat mult în femina și grațioasa cameră a Mariei Antoaneta.

Părea că în ciuda vremii distrugătoare, mai stărne acolo ceva din sufletul nefericitei regine. O vedeam ca pe o fantomă albă și frumoasă, bogate bucle încununându-i fruntea și revărsându-i-se pe spate; părea că aud răsuflul ei, un freamăt de carte răsfodită, ceva din sunetul ușor al perlelor în șiragul cărora se jucau degetele ei distrase; în perna de pe o canapea, vedeam urma unui braț lăsat alene, iar foșnetul mătăsoș al treniei umplea odaia când în lumina colorată dintr'un amurg de primăvară, o vedeam plutind pe

moile covoare, ca să se reazime apoi de o fereastră și să privească visătoare în adâncimea cerului și a pădurii mângâind cine știe ce amintire dragă, zâmbind și întunecându-se, tresărind la răstimpuri, cuprinsă par'că de nerăbdarea de a se vedea iarăși dincolo... în „Trianon”-urile ei dragălașe pierdute în fund, în desisul pădurii Versailles-ului, — și gândind că — poate — a înflorit frumoasa magnolie deasupra micului templu al dragostii!...

Mă gândeam la patul istoric pe care sunt poțiti să doarmă regii străini când sunt mosafirii Parisului, mă gândeam la toată tristețea ce rămâne pe urma acestor vicți de lux și strălucire — de cari își bat joc *patul istoric* ori scaunul cu tapiteria roasă — într'insele fiind mai multă putere de rezistență, și vremea păstrându-le ca să arate oricui ce trecătoare și zadarnică e viața omului și ce crudă e uneori ironia ei!...

Căci mai ales mă urmărea și mă apăsa gândul că Marcului Napoleon, acolo i-a fost dat să abdice, într'o zi de primăvară, într'o zi de April!... O sală ca celelalte e și așa zisul „le salon de l'Abdication”. — Aceleași gobelinuri pe ferești, aceleași candelabre, aceași mobilă în stilul imperiului, acelaș vas de Sévres pe șemineul cu oglinda mare, dar iarăși ți-se pare că în cuprinsul lui a rămas ceva din prăbușirea și dezastrul Marcului Suflet!...

Intr'una din sălile bibliotecii, la capătul unei mese lungi, sub un capac de sticlă, se păstrează pergamentul cu formularul abdicării: Câteva rinduri inegale, când mai strînse, când mai largi, litere mărunte, zdrobite, abia descifrabile, o iscălitură nervoasă, cu totul un scris ca sub zgu-

duirile frigurilor... eternizează... vai!... ce moment sufletește!...

Și pașii mei au coborât scările castelului și s'au oprit cu sfială în curtea, unde, în umbra miilor de sulii ridicate, în mijlocul îndurerărilor tovarăși, unul ținând cu o mână steagul, cu cealaltă își ștergea ochii de lacrimi, altul lăsând să-i cadă coiful jos, se repezia să-l îmbrățișeze pe cel ce pleca, pe Napoleon care mândru și demn, frumos în măreția lui — își făcea „les adieux de Fontainebleau”.

Asemeni unui trist mormânt, rămânea castelul tot mai în urmă și sprintenă trăsură alerga. Natura în eterna ei renaștere, era fericită, veselă, proaspătă, când gloriosul soare o cuprindea, o încălzea și-o lumina cu dulcea lui privire de mire veșnic tânăr!...

O răcoare plină de miresme desmiardă, câțiva pușori de fagi s'atîn la marginea drumului, și'n mlădicera lor gingașă par a spune: „ați ajuns în pădure”. Ochii se pierd în adâncimea codrului de fag, și încremenesc... Albi și subțirei, tineri și svelți crescure fagii, albe se întrec dela pământ până sus diafanele mlădițe, proaspăt și fraged strălucește gingașul verde al frunzișoarelor abia deschise.

Ca o ploaie de beteală, de pretutindeni curg și s'animă la întâmplare razele de soare. Sprintare sar și se prind la joacă umbre în iarba lucie și curată ca o vastă oglindă, când grațioasele și înrămuratele crenguțe tremură în vânt, se înalță și recad, se strâng și iar se resfiră ca niște plete despletite.

Triluri de privighetori s'aud abia la început,

omenimii, și vor cerca, fără nici un scrupul, să stâmpere vâpaia aceea neagră. La noi ei vor privi cu râvnă și satisfacție la marii flămânzi, la Burdea, Șeghescu, Mangra, și se vor gândi cu o plăcere mare, că și ei se vor putea apropia de prototipurile lor. Se vor aduna ghem, se vor lungi ca o suliță, se vor încovoia ca o leucă, în fața celor mai mari, de câte ori vor cred că-și pot folosi, astfel. Viața lor va fi tainică și pipăită, nimic nu i-ar putea da de gol, dacă ochii lor urâți n'ar arde aceeași flăcără bolnavă ca și în ochii celor flămânzi de trei zile.

Se zice: lipsa conștiinței naționale e de vină. N'au conștiință națională. Nu e adevărat. Aceștia n'au conștiință omenască înainte de toate. Aceasta le lipsește. O conștiință națională, nici nu poate răsări, nici trăi, într'un astfel de om flămând, care-i lipsit de conștiința de om, care să-i arete calea demnității omenesti.

Doamne, oare din șirurile noastre s'a ridicat acest neam de fâmbânzi? Și oare ce hrană am putea să le dăm, care săturându-l odată pentru totdeauna, să-i scoată din șirurile noastre? Pentru că neamul acesta de flămânzi constituie una din cele mai mari infecții morale.

Schönaich și guvernul unguresc. Din Viena ni-se scrie: Demisia baronului Schönaich este fapt ce nu se mai poate desminti. Organele oficiale se și mărginesc la constatarea că demisia aceasta nu va influența întru nimica situația celor două guverne. Constatarea aceasta este, însă, întâmpinată pretutindeni cu multă neîncredere.

Dimpotrivă cercurile politice bine informate sunt convinse că demisia baronului Schönaich va slăbi mult situația guvernului Khuen-Héderváry. „Die Zeit”, care de obicei are informații exacte despre tainele politice, scrie spre pildă în numărul din urmă:

„Membrii guvernului unguresc în curând vor fi primiți la Ischl în audiență de către Maj. Sa, pentru a-i raporta despre discuția reformelor mi-

litare. Guvernul unguresc speră că va putea obține votarea proiectelor militare cel mult până la toamnă, dar evenimentele din zilele din urmă l'au silit să renunțe la această speranță. Cercurile militare mai înalte și cercurile dela Curte de altă parte sunt mâhnite că în camera deputaților ungari contele Károlyi Iozsef a insultat armata comună, fără ca vre-un membru al guvernului să fi protestat. Acest fel de rezistență pasivă nu poate fi aprobat. În audiența viitoare i-se va aduce la cunoștință guvernului unguresc această nemulțumire cu atitudinea lui”.

Firește, guvernul unguresc a grăbit să desmintească și în presa vieneză această știre, declarând că știrea privitoare la audiența simultană a membrilor guvernului este lipsită de orice temei și că guvernul n'are nici un motiv să presupună că factorii competenți ar fi nemulțumiți cu atitudinea lui loială.

În ciuda acestei desmințiri, încep să se răspândească de pe acum zvonuri despre o apropiată nouă criză de guvern în Ungaria.

D. dr. I. Maniu la contele Khuen-Héderváry. Cetim în ediția de azi a ziarului „4z Est”: Camera a avut azi un oaspete neașteptat, pe fostul deputat naționalist Iuliu Maniu, care a avut o convorbire mai lungă cu primul ministru contele Khuen-Héderváry, în camera ministerială a parlamentului. În legătură cu convorbirea aceasta s'a răspândit zvonul, că guvernul are de gând să reia tratativele cu naționalitățile. În anturajul primului ministru se dă vizitei dlui Maniu explicația, că d-sa i-a raportat primului ministru într-o afacere dela Blaj.

Impotriva obstrucției. Consiliile comunale și municipale continuă să voteze rezoluții prin cari condamnă obstrucția justhistă. Chiar și adunarea municipală a orașului Arad, unde pe vremuri opoziția pașoptistă era puternică, a votat rezoluția, cu 54 voturi contra celor 18, prin care se condamnă obstrucția.

Iusth Gyula, președintele partidului independent, întrebând asupra efectului acestor rezoluții, a declarat că ele nu vor putea influența întru nimic hotărârea partidului de-a continua obstrucția cu toată energia.

Singura parte minunată în nenumăratele stânci și blocuri din mijlocul acestei păduri, constă numai în însuși faptul întâmplătoarei lor existențe acolo.

O scobitură mai mare într-una din ele a îndrituit pe parisiieni să-i spună că-i „la grotte de l'ermite”.

„Qu'est se qu'il faisait là-dedans” întrebă rîzând cu poftă un francez pe ghidul ce i-o recomandă cu emfază...

Cum înfloriseră pomii, eu m'am încumetat să rup o creangă de măr înflorit, care-și avea rădăcina între pietre iar el atârna deasupra unei prăpastii. Alături de mănunchiul de toporași, o păstrez în amintirea stâncelor făcătoare de minuni.

Cu mai multă cucernicie m'am oprit în fața lui „Jupiter” și a lui „Pharamond”, ancesralii stejari ai pădurii, cărora li-se atribuie sute de ani de existență. Mai rămănea stejarul fermecat, prins în brațe de fagii vecinici, și mă întrebam dacă el făcea farmecul pădurii, în amurgul acelei zile de April.

S'apropia minutul plecării, și mă înfioram de părere de rău, fiindcă rar ți-e dat să ai atâta încântare sufletească, și nu-mi puteam deslipi ochii și sufletul din adâncimea edenice a pădurii. Aș fi vrut par'că să-mi dau sufletul cu totul,

Ședința Camerei. În ședința de azi din nou s'a rostit nici un discurs ei s'au făcut numai votări.

Înainte de ședință, reprezentanții partii opoziționiste s'au întrunit la o consfătuire în care și au hotărât să continue și săptămâna viitoare obstrucția tehnică, cu acel adaos că în cursul săptămânii viitoare nu vor îngădui să se rostească nici măcar un discurs.

Arestarea lui Z. Bârsan

— În atențiunea societăților dramatice din România. —

Am tratat pe larg în zilele trecute zădul revoltător al iubitelor noastre dramatice Z. Bârsan și al distinsei noastre artiste Olimpia Bârsan, cari au fost aruncați la Rodna-veche și expulzați în Bucovina, pentru că au declamat la Sângiul românesc, puternicul poem „Carnea Saeculară”, al dlor St. O. Iosif și D. Ghel. Am arătat atunci cum administrația ungurească în șovinismul ei nemăsurat și-a bătut joc și de arta dramatică românească, întrând cu pintenii ei zornărești și obraznici chiar și în acest cel mai sfârșit și mai nobil colț al sufletului nostru ne-am năzuit să lămurim lumii române că barbaria făptuită față de domnul doamna Bârsan face parte dintr'un treg sistem bineplănuț de sugrumare tuturor îndemnurilor noastre culturale.

Mare ne-a fost însă mirarea când am văzut că o parte a presei dela noi nu numai că a înregistrat în scurte rânduri de formație, iar presa din Regat, cu excepția câtorva ziare, nici nu a pomenit măcar cazul acesta caracteristic pentru mentalitatea asupritorilor noștri și extrem de important pentru noi. În sfârșit, se pare că marea politică europeană, care se scutură foarte ușor după un anume „Pester Lloyd” ispitește mai mult pe unii dintre gazetarii noștri, iar știrile sensaționale preocupă atât de mult gazetele din țară încât nu

dar pe măsură ce străbați în adâncime, un adevărat templu al dragostii îți pare pădurea și mii de ciripiri se întrec într'un marș nupțial care ar stârni gelozia lui Mendelsohn.

De pretutindeni, se ivește ca'n extaz un căpșor de floare care-ți rîde și-ți îndulcește inima. Când însă, zărești un toporaș, îndată oprești trăsura și sar să-l culegi... Dar nu e numai unul, ci sunt mulți, mulți și buchetelul meu crește, și mi-se înrozează ochii amintindu-mi de toporașii pădurilor țării mele, și simțământul divin al înfrățirii universale îmi înecă sufletul, care atunci e duos și bun, și par'că nu mai ține numai de mine, ci e risipit în tot largul firii...

Pe măsură ce merg, încântarea mea crește: e atâta curățenie, atâta frumusețe, atâta dumnezeire, încât nu-mi mai vine a crede că raiul ăsta e pe pământ.

În starea asta sufletească, sunt gata să admir și minunățiile de reclamă ale pădurii: o fi ceva deosebit în stâncuța din care se prelinge când și când o picătură de apă, rămasă dela ploii și care pentru asta se cheamă: „la roche qui pleure”.

S'o fi ascunzând vre-o minune în blocul de piatră ce se reazimă numai într'un colț de alte blocuri, se elatină când cineva pășeste pe blocul de alături. Totuși de ani de zile stă așa și nu se prăbușește, iar celebrul lui nume e: „la roche-qui-tremble”.

Rînduri triste.

Către L.

Ea: Cum ai putut, cum ai putut
Să fii atât de rău cu mine
Să m'amăgești neconștient,
Să-mi spulberi zilele senine?

Și tinerețea-mi risipită,
O viață n'treagă n'asteptare,
Nimic să nu te înduioșeze
Să-ți pară vis și aiurare?

Să nu-ți reamintești nimica
Dintr'o iubire atât de aprinsă,
Să fii nepăsător de toate
Și inima să-ți fie stinsă?

El: O, sunt atât de obosit
Perdut în neagra depărtare...
Și n'am putere nici să plâng,
Doar un cuvânt suspin: Ertare.

Alexandru T. Stamatiu.

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár-Gyárváros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpa omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț moderat.

să-și păstreze câteva coloane și pentru zăcământul unor frați supuși discreției unor guvernanti năstrujnici.

Dacă cea mai mare parte a presei românești nu a învrednicit după cuviință aceasta nouă dovadă despre persecuțiile pe care trebuie să le îndurăm, revenim noi asupra ei, căci nu putem admite ca un astfel de prilej să scape fără a putea scoate în el anumite învățături. Nu putem admite să se insulte într'un mod atât de brutal un actor român, angajat la cea dintâi instituție teatrală românească, la Teatrul național din București, fără ca această insultă să nu se simtă în cercuri cât mai largi, atât la noi, cât și în țara Românească. Trebuie să se știe că atunci când șovinul subprefect renegat Hozsda, în numele ideii de stat maghiar, a asvârlit peste graniță un cetățean ungăr împreună cu soția sa și un actor român mai de seamă, a săvârșit nu numai o ilegalitate care cere reparație, dar a pălmuțit totodată și arta dramatică românească, împreună cu reprezentanții ei de pretutindeni. Bârsan împreună cu distinsa sa soție, nu sunt numai niște anumiți cetățeni ai statului ungăr, dar sunt și actori cari joacă pe prima scenă a Regatului român.

Față de ilegalitatea subprefectului renegat vom ști noi să luăm o poziție oareșcare, căci socotim că deputații noștri nu-și vor uita de datoria ce o au față de cultura românească și vor interpela în cameră asupra acestei chestiuni, sau vor sili pe ministrul nostru de interne să îndrepte grosolănia subalternului său uitat de sine. Pe actorii Bârsan sunt însă datori colegii lor din România să-i apere, căci prin soții Bârsan a fost batjocurată arta dramatică românească întreagă. Și așa tot din pricina așa numitei idei de stat maghiar, de pe vremea bătrânului Millo până astăzi, actorii români din România nu au putut să ne calce granița, răspândind și la noi fumulștea cuvântului românesc și superioritatea artei dramatice, care se face în Regat. Guvernele ungurești au stat totdeauna de pază ca nu cumva un Liciu sau un Vattara să sădească în sufletele noastre, prin creațiunile lor de adâncă artă, mândria unor calități artistice naționale. Nu, căci guvernele ungurești țin să admirăm slabele lor trupe de proști actori de provincie, sau să ne legăm sufletele de arta iudano-maghiară ce se face la Budapesta. Singuri soții Bârsan, ca cetățeni ungari, au putut să se strecoare în ultimii ani în vreme de vară pe la noi. Acum, iată, că și acești singuri și demni reprezentanți ai artei românești sunt isgoniți din mijlocul nostru între sulite de jandarmi, în miez de noapte și pe vifor ca niște făcători de rele, ba sunt siliți să mai plătească și o amendă de câteva zeci de coroane, pentru că au îndrăznit să recheme, prin versurile unor poezi de talent, trecutul neamului nostru.

Și din punct de vedere național, dar și în interesul lor, artiștii dramaticei din România sunt datori să-și ridice glasul lor de protest împotriva unei insulte atât de grosolane ce li-s'a adus lor din partea unui reprezentant tipic al ideii de stat maghiar. Trebuie să se pună odată sfârșit, în chip energic, opreliștii care a ținut departe de noi, un public considerabil de frați înțelegători, pe cei mai noi reprezentanți ai artei dramatice românești. Să se gân-

dească iubiiții noștri actori ai României, că ei își pot câștiga prin noi nu numai un public bun și entuziast, dar săvârșesc în aceiaș vreme o operă națională de o valoare neprețuită.

Protestul artiștilor dramaticei români va trebui să fie auzit și de guvernul nostru și de străinătate, dar mai ales va trebui să fie auzit de guvernul român care va ști să găsească o formulă prin care să deschidă granița dinspre Ardeal artei dramatice românești pe care noi o dorim, îi simțim necesitatea și vom ști să o primim cu căldura întregului nostru suflet.

Nădăjduim că acest glas al nostru va fi apreciat după cuviință de cercurile competente din România.

Adunarea dela Hațeg.

Publicând în numărul nostru de Miercuri programul și lista oratorilor marelui adunări populare ce va avea loc Sâmbătă, în 6/19 August (sărbătoarea schimbării la față) la Hațeg, s'au tipărit greșit mai multe nume, iar altele au rămas netipărite. Pricina — după cum am anunțat și atunci — era că apelul ce ni-s'a trimis numai cu mare greutate putea fi descifrat. Azi suntem în situație să publicăm lista completă și corectă și socotim că facem un bun serviciu cauzei românilor din Hațeg retipărind cu această ocazie apelul întreg.

Adunarea se va ține la orele 3 p. m. în piața orașului Hațeg, cu următoarele obiecte la ordinea zilei:

1. Deshiderea adunării.
2. Situația politică.
3. Sufragiul universal.
4. Proiectele militare.
5. Rezoluție.

Fraților!

Starea tristă sub care geme întreg poporul țării cere dela noi toți, ca cu mic cu mare să ne ridicăm glasul de protestare și de rugămintă pentru aflarea leacului, care să aducă binele și fericirea cetățenilor acestei țări și pacea între popoarele ei.

Fraților!

La glasul chemător al nostru, ne-au făgăduit și vor veni ca prin înțeleptul lor grai, să ne lumineze mintea și să ne aprindă dragostea de neam în inimi:

Gheorghe Pop de Băsești, președintele partidului național român, Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști, Dr. V. Lucăciu, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ștefan C. Pop, deputat diteal, Dr. Ioan Suciu, Dr. Iustin Marșien, Dr. Romul Veliciu, Vasile Goldiș, directorul ziarului „Românul”, Dr. Samuil Vlădoane, Dr. Valeriu Brânsec, Dr. Iustin Pop, Dr. Gheorghe Gârda, Ioan Moța, Vasile Damian, deputat diteal, Vasile Osvadă, Ioan Vasii, fruntașul țăran bănățean, Dr. Nicolae Comșa și Dr. Nicolae Vecerde!

Fraților!

Veniți cu toții la adunare, să le dăm și lor, să ne dăm și nouă cinstea.

Hațeg, la 7 August 1911.

Dr. Gavril Suciu m. p.,
președinte.

Dr. Victor Bontescu m. p.,
secretar.

Convocatori:

Paul Oltean, Nicolae Teodosiu jun., Mareu Doboi năcu, Ioan Străițăriu, Doboi Todor, Mareu Zau, Ioan Nemes, Alexandru Jeledințan, Nicolae Doboi, Avram Popescu, Nicolae Doboi, Dugăciu Mihai, Mareu Copil, Ioan Anghel, Lazar Buzdugan, Doboi Măreut, I. Zarie, Ioan Morar, Nicolae Teodosie, Murar Iancu, Nicolae Timar, Vasile Petresc, Alexandru Jau, Todor Doboi năcu, Silvius Cinciu, Panas Petric, Petruț Timar, Alexandru Popesc, Zarie Doboi, Todor Doboi Birlea,

Alexandru Motoc, Mareu Ivascu, Dr. Cornel Popescu, protopop gr.-or., Virgiliu Popovici, Dr. Ioan Jantea, Dr. Fabius C. Bontescu, Benjamin Ardelean, Ioan Pop, Victor Pop, Petru Ciachi, Liviu Virvoniu, Victor Ungur, Atanasie P. Bologa, Nicolae Muntean, protopop, Petru Nandra, Ladislau Nandra, Gheorghe S. Reitescu, Ioachim Eliu, Vasile Cetățean, Mihail Iubasiu, Petru Armean, Nicolae Cerbicean, Octavian Piso, Dr. N. Brinzeu, Petru Stoica, Simion Bohariu, Pompei Popescu, Ioan Vasiu, Petru Chețian Thoma Mircea, Dr. Toma Vasincea, Dr. Toma Ienciu, Gheorghe Nicola, Silviu Barbescu, Dr. Mihail Tirea, Petru Clecan, Georgiu Medrea, Aurel Medrea, Simion Albu, Septimiu Ionaș, Nicolae Zugrav, Fântână Ion, Branga Dumitru, Branga Ilie, Ioan Boieriu, Dumitru Șgavardea, Adrian Ganea, Atanasie Daju, Nicolae Mihuțin, Ioan Szálteky, Ciora Ioan, Aron Mihaescu, Silviu Simonetti, Dr. Emil Selariu, Dr. Ioan Hica, Dr. Valer Pocol.

Comitetul aranjator roagă pe toți participanții, din alte orașe, să își anunțe sosirea dlui Dr. Victor Bontescu, avocat Hațeg, ca să se poată fi îngrijit de încuierare.

Iar doritorii să ia parte la masa comună ce se va lua în ziua adunării, la orele 2 în hotelul „Mielul de aur”, cu taxa de persoană cor. 3, încă să-și anunțe participarea până cel mult la 15 l. c.

Scrisori din București.

O casă istorică. — Ce scrie maestrul Vlahuță. — Ruinile unui pod peste Dunăre. — Pericolul inundațiilor.

După cum se știe, localul bibliotecii fundației universitare „Carol” se va mări cu porțiunea de loc ocupată de casele Păucescu. Aceste case acum se dărâmă planul fiind ca până în toamnă lucrările pentru mărirea localului bibliotecii să fie terminate.

Pentru literatura românească nouă, casele Păucescu își au însemnătatea lor, care nu poate fi trecută cu vederea. Aici s'au citit, la întrunirile prietenesti convocate în serile de iarnă de proprietarul caselor, cari acum se dedărimă, cele mai de seamă producțiuni ale literaturii noastre moderne. Maestrul Vlahuță publică cu această ocazie un articol plin de duioșie, arătând sufletul mare, care s'a adăpostit în casele, în cari acum se dărâmă, ideile mari, de cari a fost condus totdeauna Grigore Păucescu. Iată câteva observări din articolul maestrului Vlahuță:

„Mă umple jalea, privind, cum se prăbușesc, sub zorul târnăcoapelor, bucățile de zid. Și totuși, fără să vreau, mă apropiu, ca și când în pulberea și sgomotul acestei năruiri aș mai descoperi ceva din sufletul lui sfânt, din gândurile sfinte de acum douăzeci și atâția de ani.

Casa lui „Nenea Guță”! Casa binecuvântată în care și-a citit Eminescu „Scrisoarea a III-a”, și Caragiale „Noaptea furtunoasă”, și Delavrancea „Trubadurul”, casa veselă și primitoare unde și dădeau întâlnire cele mai alese minți ale timpului, și unde atâtea gânduri mari, pornite din cea mai curată dragoste de țară și de neam, s'au încheat în fapte, — altarul în care au slujit preoții a două generații — iată, peste câteva ceasuri nu va mai fi decât morman de gunoier.

Dacă e adevărat că toate, câte au fost odată, rămân virtual unde au fost — acesune doar simțurilor noastre mărginite; că nu e undă de sunet sau de lumină care să nu se păstreze închisă, în depozitul fiecărui atom pe care l-a străbătut; că nu numai vorbe, gesturi, priviri, — dar gândurile noastre toate se întipăresc de sine în adâncul misterios al lucrurilor cari ne înconjoară, cari sunt ca o prelungire materială a ființei noastre și în lăuntrul cărora, ca'n cremene scântecă, dorm atâtea rînduri de vieți, — de-i adevărată minunea asta uimitoare, neînțeleasă încă de frageda minte a omului de azi, — atunci, în cărămizile și'n bulgării acestia de moloz ce cad cu sgomot sinistru, ca și cum s'ar prăvăli pe capul unui coșciug, de bună seamă că-și vorbesc multe din glasurile pe cari nu le mai putem auzi. Oameni politici, profesori, jurisconșulți, literați: Alexandru Lahovari, Hașdeu, Panu, Degrea, Eminescu și, în mijlocul lor, delicatul, duiosul Păucescu, sufletul acela pururea în ardere, care împrăștiă atâta lumină și bunătate în jurul lui, au depus aici, în

păreții aceștia cari se dărîmă, o parte din ființa lor divină.

Vor simți-o, de sigur generațiile de studenți, cari pe locul acesta sfînt își vor avea Biblioteca lor. In ceasurile lor de rugăciune, de atingere cu cele eterne, vor auzi adesea, cuvinte de foc nescrise prin cărți, chemări din alte vremi spre fapte de vitejie și de jertfă, pe când chipuri luminoase, ca'n vis, vor luneca pe dinaintea lor, strecurîndu-le în inimă ceva din tainica putere ce se desface din ființa zeilor.”

Sunt cunoscute urmele rămase din Podul făcut de Traian cu ocazia trecerii oștilor romane în Dacia. Afară de acest pod, istoria nu mai face amintire despre altele, cari, ar fi legat în alte puncte provinciile romane din peninsula balcanică cu Dacia. Lucru de altfel inexplicabil, avîndu-se în vedere contactul atîta de viu, care a avut loc între aceste provincii. In baladele noastre populare, ca și în baladele popoarelor învecinate, se găsește unele indicii, după cari se poate deduce că odinioară, de-alungul Dunărei, dela Severin și până la Marea-Neagră, ar fi mai existat și alte poduri. In tradițiile păstrate în diferitele sate de pe malul bătrînului fluviu se face de asemenea amintire de podurile, cari ar fi legat cele două maluri. Date precise însă lipsesc și cele povestite de tradiții și legende erau considerate ca produs al fantaziei poporului.

De cîtva timp serviciul hidraulic lucrează la curățirea obstacolelor, cari împiedecă navigația pe Dunăre. Cu ocazia acestor lucrări s'au descoperit urme interesante, din cari se vedea lămurit, că cele povestite de baladele și legende trăitoare pe malurile Dunărei se bazează pe fapte reale. Astfel nu departe de Brăila, în dreptul Vadului Mormintelor s'a dat peste niște resturi de zidărie, cari împiedicau trecerea vapoarelor și cari după toate probabilitățile, sunt urmele picioarelor unui pod, care a legat într-o vreme cele două maluri ale Dunărei în acest punct. Cărămizile dela aceste resturi de zidărie se aseamănă cu acelea găsite la Iglița, unde a fost odinioară cetatea Troesmis. Urmele de zidărie se găsesc la diferite distanțe cecace întărește și mai mult presupunerea că avem a face cu ruinele unui pod construit fie în timpul luptei pentru cucerirea Daciei, fie în evul mediu, când negustorii italieni străbătuseră întreaga peninsula balcanică și o bună parte din răsăritul Europei. Descoperirile ce se vor face cu ocazia distrugerii acestor ruine, cari azi formează un serios obstacol pentru navigație vor fi în tot cazul cât se poate de interesante, cu deosebire din punct de vedere istoric, stabilindu-se punctele de contact dintre provinciile diferite ale imperiului roman ce și întinsese stăpînirea pe amîndouă valurile fluviului.

Publicul este sub impresia dezastrului cauzat de recente inundații din Moldova. Colecta întreprinsă pentru ajutorarea celor rămași pe drumuri în urma acestor inundații a dat rezultate destul de satisfătoare. După cît se anunță din părțile de sus ale Moldovei, pericolul unor noi inundații amenință iarăși. Ploile torențiale, cari au căzut în Bucovina au făcut să crească alvia riurilor, cari amenință a ieși iarăși din marea lor. Astfel Siretul și Moldova au trecut cu mult peste nivelul lor obișnuit. Podurile abia reparate de pe aceste riuri amenință din nou cu prăbușirea. Podul dela Cotu-Vameș a fost rupt, făcându-se astfel imposibilă comunicația prin acest punct. Locuitorii de pe malul Siretului, îngroziiți de primul potop stau gata să-și părăsească locuințele. Din Huși se anunță că și Prutul amenință cu revărsarea. Serviciul tehnic a luat toate măsurile de apărare, construind diguri în punctele mai expuse furiei valurilor. Cu toate acestea avem de înregistrat revărsări cari au adus mari pagube sîmănăturilor dela Cohata și Cîrniceni.

Correspondent.

Serbările dela Blaj.

— Adunarea societății pentru fond de teatru român. —

Societatea pentru teatru.

Societatea pentru fond de teatru român își va ținea Adunarea sa generală în Blaj în zilele de 16/29 și 17/30 August 1911.

Invităm la această adunare generală pe toți membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători ai societății, precum și pe toți binevoitorii și sprijinatorii culturii românești.

Brașov, în 23 Iulie (5 August) 1911.

Virgil Onițiu m. p.,
vice-president.

Dr. Iosif Blaga m. p.,
secretar.

PROGRAM:

I.

Sedința primă: Marți, în 16/29 August 1911.

1. Deschiderea adunării generale, la 9 oare a. m.
2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării.
3. Prezentarea raportului general al comitetului asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă, precum și a rapoartelor de casă.
4. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.
5. Alegerea unei comisii de 5 membri, pentru cenzurarea rapoartelor de casă și socotelilor.
6. Alegerea unei comisii de 5 membri, cari în înțelesul §-ului 5 din statutele societății, vor înscrie membrii noi — fondatori, pe viață, ordinari și ajutători.
7. Cetirea conferențelor corespunzătoare scopului societății, anunțate președintelui înainte de adunare.
8. Închiderea ședinței.

PROGRAM:

II.

Sedința a doua: Miercuri, în 17/30 August 1911.

1. Deschiderea ședinței la orele 10 a. m.
2. Cetirea sumarului ședinței precedente și verificarea lui.
3. Raportul comisiei pentru înscrierea de membrii noi.
4. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casierului.
5. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.
6. Determinarea locului, unde se va ținea adunarea generală în anul 1912.
7. Alegerea unei comisii de trei membri pentru verificarea sumarului din ședința a II-a.
8. Închiderea adunării.

Programul serbărilor

Serbările dela Blaj se vor desfășura în cadrele următorului program:

I. Preziua serbărilor.

(27 August st. n.)

1. Primirea și întâmpinarea comitetului central al „Asociațiunii” și al „Societății pentru fond de teatru român.”
2. Seara la orele 8 întrunire de cunoștință.

II. Ziua întâi.

(28 August st. n.)

- a) Dimineața la orele 8 fără 15 m. liturgie solemnă în biserica Catedrală, celebrată de Excelența Sa P. S. D. Metroplit.

b) La orele 11 a. m. ședința I. a „Asociațiunii”, în biserica catedrală.

c) La ora 1 fără 15 m. deschiderea expoziției culturale a despărțământului Blaj.

d) La ora 1 și jum. d. a. banchet.*)

e) La orele 4 p. m. concert etnografic. După acesta d. dir.- prof. Dr. Ambrozie Chetianu va ține prelegere populară.

f) La orele 8 seara „Concert.”

III. Ziua a doua.

(29 August st. n.)

1. Dimineața la orele 8 fără 15 m. liturgie și parastas pentru întemeietorii „Asociațiunii”.

2. La orele 9 a. m. ședința primă a „Societății pentru fond de teatru român.”

3. La orele 10 și jum. a. m. ședința festivă a secțiilor literare.

4. După amiază la 4 ore ședința a II-a a „Asociațiunii”.

5. La orele 8 seara „Mănăstirea Arghesului” și după aceea bal.

IV. Ziua a treia.

(30 August st. n.)

1. Dimineața la orele 7 fără 15 m. liturgie și dorologia cea mare.

2. La orele 9 a. m. ședința a doua a „Societății pentru fond de teatru român.”

3. La orele 11 a. m. alte adunări oficiale.

4. La orele 3 p. m. ședința continuativă a secțiilor științifice.

5. La orele 8 seara teatru.

Blaj, la 7 August n. 1911.

Dr. I. Maniu, președinte. Dr. T. Suciu, I. F. Negruțiu sen., vice-președintii comit. serbărilor. Aurel C. Domșa, Alex. Ciura, Aug. Caliani, Ștef. Pop. secretari. Ioan Fodor, Ștefan Roșian casari.

P. S. Invitări speciale nu se trimit.

Serbările „Ligei culturale” la Vălenii de Munte.

Văleni, 25 Iulie.

Dimineața treacă „Liga culturală” a aranjat în Vălenii de Munte un mare concurs de porturi naționale în legătură cu festivaluri câmpenești și un bal care s'a deschis la școala de băieți din localitate la orele 9½ seara. La aceste serbări au sosit oaspeți din toate părțile țării în număr de vreo cincisute de persoane. Grupul vizitatorilor — sosind din gara Văleni la orele 11 — a plecat în corpore la locuința d-lui Iorga unde d-sa s'a întreținut câteva minute cu cei cari veniseră să arate dragostea și alipirea lor.

La orele două după masă s'au deschis serbările în grădina dlui Papazol; printre costumele nemțești luciau ca lumini de fosfor lieuricii betelii țesute în frumoasele costume de pe Arges, Gorj, Prahova și Bucovina și printre toate acestea unul mai sfios — venit de peste graniță — de pe valea Someșului, se ferea, par'că să nu-l vadă nimeni cât e de sărac, cu podoaba lui de culoare

*) Prenotări până la 25 August n.

Centrul Capitalei:
Stațiune de tramvai
electric, 10 minute
dela gara de nord
și sud. — 80 camere
mobilate modern.

La 1 August s'a deschis

Otelul Edison

Budapest, VII., Hársfa-utca 59 (colțul stradei Király).

Proprietar: POLLÁK JÓZSEF.

Apaduct de apă caldă
și rece, încălzire cen-
trală, luminat electric.
Serviciu bun Conver-
sație în toate limbile
moderne. — Prețul ca-
merei dela 3 C. în sus.

agră și roșie, alături de bogăția de cusături ale costumelor din România. Era poate cel dintâi caz de un costum românesc, de dincolo, ia parte la un concurs de porturi în România, și prin simplitatea și originalul modelului, isbutește să câștige, fără să fi venit cu această țintă, decât doar să ia parte ca martor ocular la această frumoasă serbare de unitate sufletească a Românilor de pretutindeni.

Pentru premiile împărțite la acest concurs sau la dăruiri din partea centrului „Ligei” și secției Văleni câte două sute lei, secția București și Stroești a dăruit câte o sută de lei și, dacă nu ne izlăim, secțiile Huși și Slănic câte cincizeci.

Pentru împărțirea premiilor s'a instituit un comitet din următorii domni: Preotul G. Chirică, Ploiești, Preotul I. Chirică, Câmpina, d. Oet. Pop, Vălenii de Munte, Dr. Ștefan Bogdan, București, d. N. Iorga, d. P. Lucaci, Slănic, d. D. Drăgănescu, Galați, și doamnele Maria Cereșeanu, C. Papazol, E. Iorga, Vălenii de Munte, d-na Maior Zolovici, Slatina și d-na Müller. Pentru alegerea celor mai frumoase costume, de isvod curat românesc, s'a încins o horă mare în jurul comitetului

care după apreciere dreaptă, a convenit să dea premiile de jos: I. d-șoarei Silvia Popescu, Breaza 50 lei, II. d-șoarei Stela Popescu, Draja de Jos 50 lei, d-șoarei Zina Vasilescu, Breaza 50 lei, d-șoarei Eufemia Oproiu Breaza 50 lei, III. Maria Focsăneanu, Breaza 20 lei, Virginia Ionescu, Vălenii de Munte 20 lei, Maria Moldoveanu, Vălenii de Munte 20 lei. S'au mai acordat — în afară de concurs — unsprezece premii de câte 20 lei: d-șoarei Lucretia Pop, Rodna Veche (Ardeal), N. Russu, Stroești (Suceava), Lucia Orăscu, Costescu Alexandrina, Breaza, Elena Stănescu, Săpunari (Argeș), Ioana Țăranu, Câmpulungul-vechi, Vasilichia Ionescu, Blajoi (Prahova), Tudor Ionescu, Craiova (costum bărbătesc din Dolj), Maria Eladescu, Piatra Neamț, Safta Marienescu, Prundu-Argeș și Elisa Dimitriu, Iași.

După împărțirea premiilor un grup de domni și doamnișoare au jucat „Romana” cu multă pricepere și gust. S'a încins apoi o „Ardeleană” la care cei de dincolo duceau fruntea. Pe înserate lumea se strecura ușor spre școală unde la ora nouă și ceva se deschide balul. În cele două sale de față tineretul joacă cuprins de furtuna veseliei, iar în sala din fund vâțiva mai posaci, dintre tinerii-bătrâni, se învârtesc în jurul d-lui Iorga sau scotocește prin ungherele țecite ale buznărilor, cele din urmă resturi din gologanii năniți să fie jertfa tombolei ce se aranjază în beneficiul fondului destinat pentru clădirea viitoare „Sală a cursurilor de vară”. Intre obiectele sortite pentru câștig, găsești frumoase lucruri datorite hărniciei vălenencilor; mărunțișuri pentru toaletă, broderii, gravuri, săpun și pudră chiar. Umilitul subscriber al avut însă norocul să câștige o pălărie ultimul chie — ca mărime patru numere în minus — căci de când petrece la Văleni, îi ieșise pălăria prin căciulă. Calmea norocului a fost însă un salt clondriș de tuică și înarmat într-o mână cu pălăria într-alta cu clondirul, îmi fac binisor loc printre oameni, ademenit de curiozitatea de a ști cum ce beau vălenarii.

Petrecerea a durat până la ziuă și s'a sfârșit cu părerea de rău a celor cari ar vrea „ca noaptea în loc să stea...”

Din venitul acestor serbări s'a trecut în beneficiul pomenitului fond aproape două mii de lei, fapt care apropie cu un pas mai mult înfăptuirea nădejdelor celor cari vreau un centru de cultură al tuturor Românilor, de aici și de peste hotare. Și se cuvine acum, ca noi sub ochii căroră se petrec aceste frumoase îndrumări spre bine, să aducem un cuvânt de laudă bărbatului providen-

tial, al cărui nume a devenit un simbol pentru cultura noastră și care e sufletul tuturor celor ce vorbesc și scriu o limbă românească — fără alegere de bătrâni și tineri — căci toți îl înecunjoară cu aceeași dragoste. **Correspondent.**

Cursurile de vară din Vălenii de Munte.

Istoria literaturii latine în legătură cu celelalte literaturi.

Vălenii-de-Munte, 26/VII v.

„Vorbind despre istoria culturii latine începută și dezvoltată în cetatea eternă a Romei, — *Dea Roma*, cum o numiau cei vechi — nu mă pot stăpâni de a nu-mi exprima o notă a mea personală, împărtășită, bănuiesc, și de Dv.: Cum se face oare că „cel dintâi cetățean al Romei” de azi, e unul care nici nu se trage din vechii ascultători ai lui Cicero, nici nu e crescut în respectul și cultul lor, și pentru care, știut e de toți, nu are decât cuvinte de dispreț și ură? „Aluzie la primarul Romei Nathan, evreu curat, conducător totodată și al intereselor evrești.

Astfel a început d. conferențiar Bogrea cursul său. Istoria literaturii latine se poate face din două puncte de vedere: Întâiul e acela științific, savant, cu interesul omului de știință care caută, cercetează, adună piatră lângă piatră ca să clădească o lume care a fost odată în plină înflorire și azi nu mai e. Și al doilea, se poate trata cu entuziasmul cald ce e pentru tot ce e veșnic și frumos.

Noi Românii, coborâtori din Latini, purtători și moștenitori a spiritului latin, avem datoria de a o cunoaște tocmai din acest de al doilea punct de vedere. Căci dacă un Lord Byron, un Goethe, au avut accente de lirism pentru cultura latină, noi cu atât mai mult. Asachi a compus acele cunoscuturi versuri închinat Romei:

„Un Român al Daciei se duce la strămoși să sărute ale lor morminte și să învețe a lor virtute”.

II.

Să cunoaștem istoria culturii latine, dar după ce? Ceea ce ni s'a păstrat în insuficiente fragmente și opere mutilate cari nu pot oglindi în totul lumea aceea antică de poezi, eugetători și juriști dispăruți odată cu operele lor. „Istoria literaturii latine nu se înfățișează dar ca un câmp întins de ruine”, zice d. Bogrea. Un izvor prețios de a cunoaște literatura de atunci e cartea X a lui Quintilian, singura rămasă, cu care se rostesc unele sentințe asupra mișcării intelectuale de atunci, rămase definitive și până azi. Alte izvoare sunt autobiografiile.

Cicero vorbea de dânsul cu multă mândrie; Horațiu tot așa, ba mai mult chiar decât a făcut și a scris.

Alt izvor este inscripția rămasă, asupra căreia trebuie să fim cu luare aminte ca să nu confundăm unul cu altul care are același nume. Și în sfârșit pentru iubitorul de cultură este mijlocul acela lesnicios de a citi istoriile scrise de contemporani. După ce înșiră bibliografia germană, engleză și franceză, pomeneste de puținele scrieri românești în această ramură. Așa este vechiul compendiu plin de greșeli al lui Atanasin, apoi Istoria literaturii latine de Gh. Dem. Theodorescu și alta de d. Evolecanu.

O interesantă expunere a sufletului latin manifestat în literatură, ar fi în legătură cu spiritul vremii, cu toate producțiile intelectuale ale epocilor. Asemenea încercare a făcut-o marele Mommsen, necomplete însă. Rămâne în seama viitorului o asemenea operă. Ar mai fi de urmărit influența literaturii latine asupra celorlalte literaturi și cum se poate urmări acest spirit de influență în cursul vremilor. Căci dacă poporul latin nu mai este viu, a rămas eugetar și sufletul care trăiește încă în noi. „Tocmai fiindcă e mort, de aceea e viu încă” poporul roman. Așa ceva a încercat Taine, necomplete însă. Când și această operă se va face, atunci vom asculta dela două mii de ani distanță în timp, simfonia strămoșilor noștri.

(Va urma).

Scrisori din Iași.

O reacțiune binefăcătoare. — Un zid de nepăsare dărîmat. — Iașul românesc dispăre. — Ce spun rapoartele medicilor și economiștilor. — Mișcarea populației din Iași pe anii 1866—1910. — Ce soluție se impune? — Părerile d-lui profesor A. C. Cuza.

Mă gândeam, nu cu puțină mulțămire, mai zilele trecute: — Au de multe ori și polemicele cât de pătimase, partea lor folositoare. Și uite. Atitudinea cea mai necuviincioasă, limbajul cel mai desbrăcat, ura cea mai aziatică, insinuarea cea mai fariseică, ignorarea cea mai neomenoasă, toate, pot să aibă în unele împrejurări față de masa numeroșilor ascultători, un eon prielnic într'un senz; curios, protivnic și fatal de cele mai multe ori, scopului pentru care a fost născut. Înțelegeți de ce e vorba.

De sigur, mult frământata chestie a plagiatului dlui prof. A. C. Cuza a trebuit să capete o urmă *oarecare*. Trebuia să reacționeze într'un fel atâta pornire de ură și îngustime de suflet. — Știi dle Argin: Nu mă las până n'oi stârpi pe Cuza! — Și într'un fel, a reacționat. Evident. Studiul „despre Poporație” a devenit cu mult mai cunoscut — așa că justificam până într'un punct propunerea unei edituri — teoriile cuprinse în capitolul „Încheieri practice” și-au găsit un cerc mai larg de admiratori, iar primejdia înmulțirii elementelor străine-evreiești a devenit pentru toți, o preocupare din ce în ce mai accentuată.

Era, dle Argin, cea mai nimerită pedeapsă pe care putea și trebuia s'o primească strălucitul economist dela Iași.

*

Un singur cuvânt — cam banal poate, cam prea „sensorial” așa zice, ca să fim en vogue — se desprinde din studiul Poporației în încheierile sale practice: *pierim*; un singur cuvânt aruncă gândirea îngrijorată tipărirea statistice poporației din Iași: *pierim*; un singur cuvânt au repetat prin rapoartele lor, medicii primari și economiștii specialiști: *pierim*; un singur cuvânt pronunță și dl A. C. Cuza de atâția amar de ani prin studiile și conferințele sale: *pierim*.

Și iată, azi, vorba aceasta, de-o pronunțare scurtă, fadă, chinuitoare, repetată de atâtea ori, mărturisim de prea multe ori, vorba aceasta a trebuit să pună pe gânduri și pe cei mai tembeli — *Pierim!*

Natural, faptele și frazele prea des repetate, obosesc. Mai ales când ele hotărăsc un adevăr. O, atunci devin insuportabile. — *Pierim!* — da piei domnule și lasă-mă în pace, ar zice eternul cetățean grăbit, neacalitat de altfel, bine dispus, de spirit și inteligent după cum vedeți — vezi Caragiale — ...da piei că m'ai năucit!

Vedeți — adaogă presa, o! presa, reflectând, fiți siguri aceeași mentalitate de berărie sau de club politic. — Nu vă spunem noi? Dl Cuza terorizează publicul cu repetatele sale fraze; dl Cuza atâță și enervează calmul — savanților noștri trubaduri de cafenea. — Dl Cuza suferă — ar zice — de... *periomanie*.

Hei, domnilor; Milenii, sute de milenii bietul moralist îngândurat a tipat și tipă mulțimei încăpăținate: Fiți oameni! — E atât de simplu. Și câți au înțeles adâncimea acestei vorbe. Căci, zice-se, a *înțelege* nu e numai a percepe o noțiune oarecare prin simțurile noastre afective, ci e: pogorîrea acestei noțiuni abstracte în lumea exterioară a faptelor. — Fiți oameni, ia senz și al îndeplinirii unei purtări care să îți motiveze vrednicia acestui calificativ. Mult pomegritul Crist s'a răstignit pe cruce, strigând desmădăduit poporului veșnic indolent: Fii bun, fii drept, fii milostiv. Și câți l-au înțeles cu adevărat. Aproape nimeni.

Periomanie, de sigur. E obositor; aproape chinător pentru credințele noastre veșnic schimbătoare, pentru plămuirea noastră mereu avidă de lucruri și senzații noi, gâdlitoare, subtile; pentru excentricitatea ideilor noastre bolnăvicioase și rafinate; e obositor; e chinător s'auzi mereu, cu aceeași intenzitate, cu aceeași îndărătnicie pedantă, uneori cu aceeași impetuoasă sfidătoare, același cuvânt... ambetant și absurd: *pierim*.

Dle Cuza, nu *pierim*. Și dacă încă de pe la 1870 un C. Flaislein medic primar al orașului Iași — Mișcarea orașului Iași pag. 13 — un doctor Agappi — Cercetări demografice... 1876 — un P. S. Aurelian — Terra Nostra 1880 — un doctor C. I. Istrati — o pagină din istoria con-

timporeană a Românilor 1880 — un doctor Felix — Mișcarea pop. Rom. 1881 — zice că „elementul autohton scade treptat” și că golul se umple cu străini — să nu-i credem. Sunt basme și închipuiri... periomane.

*

Nu pierim. Să vă dau cea mai strălucită dovadă? Cetiți, vă rog, împreună cu mine cu cea mai riguroasă atenție acest tablou statistic de mișcare a populației orașului Iași între anii 1866—1910. Cetiți-l în întregime, deși e cam obositor, și veți vedea cu de-amănuntul, enormitatea bolnăvicioasă pe care o susține dl prof. Cuza.

Tablou de mișcare al populației orașului Iași pe anii 1866—1910.

Anii	Ortodoxi și alte religii.			Evrei.		
	Născuți	Morți	Diferența	Născuți	Morți	Diferența
1866—1875	—	—	— 6093	—	—	+2495
1876	1339	1346	— 7	1690	890	+ 800
1877	1186	1462	—276	1529	986	+ 547
1878	1093	1451	—361	1602	1428	+ 174
1879	1070	1574	—504	1704	1102	+ 602
1880	1165	1420	—255	1488	1036	+ 452
1881	1306	1337	— 31	1612	1062	+ 550
1882	1312	1536	—224	1612	1174	+ 438
1883	1197	1414	—217	1455	1294	+ 161
1884	1442	1159	+283	1345	802	+ 543
1885	1376	1335	+ 41	1318	979	+ 339
1886	1027	1187	—160	1513	1135	+ 378
1887	1045	1074	— 29	1496	992	+ 504
1888	1031	1444	—413	1496	1339	+ 157
1889	1034	1376	—342	1403	1073	+ 330
1890	856	1342	—486	1490	839	+ 651
1891	987	1515	—528	1481	1076	+ 405
1892	932	1438	—506	1497	985	+ 512
1893	1225	1335	—110	1333	880	+ 453
1894	987	1335	—354	1547	923	+ 624
1895	995	1242	—247	1676	915	+ 761
1896	1051	1551	—500	1626	1199	+ 427
1897	1029	1350	—321	1720	964	+ 756
1898	1117	1374	—257	1623	1016	+ 607
1899	1113	1269	—156	1637	873	+ 764
1900	1173	1312	—139	1297	986	+ 311
1901	1150	1393	—243	1264	896	+ 368
1902	1186	1336	—150	1222	835	+ 387
1903	1255	1321	— 66	1022	652	+ 370
1904	1321	1349	— 28	1066	713	+ 353
1905	1202	1475	—273	966	943	+ 23
1906	1258	1325	— 67	993	644	+ 349
1907	1309	1550	—241	972	703	+ 269
1908	1308	1384	— 76	984	585	+ 399
1909	1430	1634	—204	894	774	+ 120
1910	1336	1491	—155	1035	705	+ 330

Total: Românii pierd 13598 Evreii câștigă 18114

Vă să zică: Românii pierd în 44 de ani 13.598 de suflete; iar evreii câștigă în aceeași ani 18.114 suflete.

Ce însemnează aceasta? Însemnează că noi Românii să ne pierdem vremea în discuțiuni și certe sterile; însemnează că ura celor rățaciți sau răi să zădărnicească munca de-o energie titanică a strigătorilor de redeșteptare; însemnează că nepăsarea noastră voită să ajungă atâta margine, încât să se întoarcă în ostilitate lașă față de cei ce cată să ne mântuiască?

Tabela de mai sus ne arată că situația orașului Iași e desperată; și să nu se uite, ea e identică cu cea mai mare parte a comunelor noastre urbane și rurale din Moldova lui Mochi Fischer.

„Mărturisim că nu cunoaștem în momentele de față, o problemă mai urgentă decât problema populației la noi în țară. Căci dacă noi Românii suntem mențiți să dispărem de prin orașe, să vegetăm pe la sate, și să fim înlocuiți de alte neamuri, precum se întâmplă de 60 de ani și mai bine, așa că multe comune urbane nu mai sunt astăzi românești decât cu numele, toată munca pe care o facem e zădărnice, din punctul nostru de vedere, căci nu noi vom culege roadele”. — Poporația. A. C. Cuza. Introducere, pag. IX.

Trebuie să reîmprespătim energiile noastre pierdute. Trebuie ca, printr-un sistem complex de împrejurări să stimulăm vigoarea amorfă de prin orașe, să pogorim în masele sărăcite și dezorientate puțința unei vieți mai omenoase.

Căci precum zice Cuza: „Cu cât o națiune e fizicește mai puternică, mai sănătoasă, cu cât se înmulțește mai cu înlesnire, cu atât e mai prosperă, pentru că ea stăpânește viitorul, adică puțința de a realiza cu timpul orice progres; și din contra, cu cât o națiune se înmulțește mai anevoc, sau abia se mai păstrează prin excedente de nașteri, fie ea de altminteralea cât de cultă și de bogată, cu atât decăderea ei e mai sigură, pentru că viitorul nu-i mai aparține”. — Despre Poporația. Mărirea și decăderea națiunilor. Cap. XIX pag. 382—383.

Așa dar „creșterea populației — unei țări sau unui oraș — este o condițiune de fericire și

de progres pentru indivizi și de mărire pentru națiuni”. — Cap. XX pag. 426. — „E timpul ca să ne încordăm toate puterile pentru a rezolvi o problemă care nu mai suferă nici o întârziere și care este însăși problema existenței noastre ca națiune. — Introducere pag. IX.

*

Cum. Cum vom putea spori procentul nașterilor pentru Români așa fel ca să întrecă procentul evreiesc? De sigur nu prin mijloace directe, nu prin legi și proclamațiuni, cum se întâmplă în Franța și cum s'a întâmplat și în statele vechi, ci prin mijloace indirecte, prin măsuri de interes economic.

Legea II a populației fixată în chip atât de strălucit de dl prof. Cuza, învederează că: „Limitele firești ale dezvoltării populației, sunt determinate în tot momentul de cantitatea mijloacelor de existență pe care și-le poate procura și cu care este obișnuită să trăiască”. — Cap. XX pag. 430. — Ca atare — mărind cantitatea mijloacelor de existență, populația se va înmulți. „Dacă putem să înmulțim oamenii, aceasta nu o putem face decât prin acte favorabile înmulțirii produselor — J. B. Say-Pop. pag. 431 cap. XX.

E în interesul măsurilor practice ce rămân să se împlinescă, să știm cari sunt condițiile care determină această cantitate de mijloace de existență? Adică cari sunt părțile din structura complexă a organismului nostru social, ce rămân să fie supuse unei operațiuni chirurgicale; cari sunt elementele noi ce trebuiesc introduse; cari sunt condițiile multiple ce trebuie să le avem înaintea noastră.

Sunt condiții naturale — I Insușirile populației, rasa, puterea și energia ei, II Productivitatea și situațiunea solului, III Clima și anotimpurile — și Condiții sociale — I cunoștințele, sănătatea și moralitatea populației, II modul de administrare a intereselor publice, III Organizarea socială, IV Relațiunile dintre diferitele populații. — Cap. XX pag. 433 Pop.

„Între toate aceste condiții naturale și sociale, există o legătură foarte strânsă și fiecare e un factor care contribuie la determinarea cantității generale a mijloacelor de existență pe care populația și-le poate procura și la stabilirea limitelor ei de dezvoltare”. — Pop. cap. XX pag. 433. —

Cu alte cuvinte, cu cât productivitatea și situația solului, de exemplu, va fi prielnică dezvoltării unei agriculturi raționale și intențive, cu atât cantitatea generală a mijloacelor de existență se va spori, și cu atât, ca atare, populația dispunând de un surplus de forțe, se va înmulți.

Alt exemplu. Cu cât în organizarea social-economică a unei țări, vor interveni măsuri de acce care să sprijine comerțul și industria autohtonilor, cu cât modul de administrare a intereselor publice se va face vădit numai în folosul societății bășinașe, în mare parte amorfă, cu atât, pentru aceștia, cantitatea generală a mijloacelor de existență se va spori și cu atât, ca atare, populația dispunând de un surplus de forțe, se va înmulți.

Măsurile prin cari s'ar accelera prosperitatea bășinașilor niciodată nu pot fi prea severe, căci ele izvoresc din marele, eternul și fatalul principiu general de viață. Fiecare popor, fiecare nație trebuie să trăiască. Dar, cu atât mai vârtos, fiecare popor, fiecare națiune, pe teritoriul ei, trebuie să fie neîndurată în lupta pentru existență, trebuie să înțeleagă că fie ce colțisor pierdut prin imprudență, nepricepere, sau trădare, e ocupat imediat de elementul străin, gata ori când de a caparare.

S'apoi, pe un teritoriu determinat, două popoare, diferite ca rasă, ca credință, ca aspirații, ca concepție de viață, nu pot trăi. Așa se explică de ce, poporul evreu, străin și el ca rasă, obiceiuri, concepție de viață, religie — mai ales religie eari, să fie știut, la ei îmbracă cea mai desăvârșită formă de organizare socială și nu de cult supus pierzării — de ce, va să zică, poporul evreu nu poate trăi în împrejurarea aceleiași vieți naționale românești și de ce, după noi, gogorița asimilării iminente, fatale, e o proastă platformă de parvenire sau de umanitarism îngust.

În lupta vesnică de existență asemenea popoare mai presus de cele mai sfârșitoare teorii conciliante, sunt menite să se înlăture unul pe altul. Unul va fi învins, altul va fi învingător. Asta e sigur.

Și atunci, ori ce popor pentru apărarea su-

perioară a existenței sale „e îndrăgostit a se lupta pe toate căile, prin toate mijloacele, iar năvălitorii nu au dreptul să se plângă și să protesteze, măcar în numele umanității. Căci umanitatea e în fiecare și fiecare are dreptul și datoria să zică: *umanitatea sunt eu*”. — A. C. Cuza. Pop. Cap. XI pg. 461. *Corneliu Carp.*

Românii între Balcani și Dunăre.

II.

DI Pârvan trecând la oștile cari au stat la Tropaeum arată că știm bine că a stat acolo un timp oarecare și o vexilație (un steag) amestecată la Kadikioi s'a aflat o inscripție. Steagul era alcătuit din o parte din legiunea I-a italică din Moesia și din a V-a macedoneană dacică. E vorba de un altar ridicat lui Neptun. În fruntea vexilației era un centurion (sutaș) dintr-una din legiunile pomenite și altul din cealaltă. Unul cel din legiunea V-a macedonică poartă numele barbar de Eptidus dar unit cu cel latin de Modestus. Cel din leg. I italică are nume latin: Valerius Clemens. S'au mai găsit trei altare de piatră, înălate, pare-se, la zeități felurite tot de aceștia, așa în numele legiunei din care făceau parte. Altarele s'au întrebuințat la o clădire din cetatea din veacul al IV-lea. Vexilația pare a fi stat la Tropaeum Traiani în timpul năvalei Costobocilor, când a căzut Daizus fiul lui Comozous, a cărui piatră de mormânt de asemenea s'a găsit. Năvala Costobocilor s'a întâmplat pe la 170 (Pannias); iar o inscripție ne spune că între 175—180 L. Iulius a purtat lupte cu acești barbari în Achaia și Macedonia.

Deci au năvălit totemai, când Marcus Aurelius era așa de grămadit de războiul cu Marcomanii încât a adus împotriva lor nu numai oaste din Africa, dar a înarmat până și pe robi.

Legiunea XI Claudia, care avea castrul său la Durostorum (Silistra de azi) era dusă în Panonia. Legiunea a V-a maced., era mutată în 170 în Dacia, iar leg. I-a italică era la războiul cu Marcomanii cu toți auxiliarii ei. Iată de ce la Tropaeum au trimis o vexilație mixtă luată din cele două legiuni.

Înainte de războiul cu Marcomanii se afla la Tropaeum o parte din legiunea a XI Claudia dela Durostorum. O inscripție ne arată acest lucru pe vremea lui Antonius Pius și a fiului său. Este și o dedicație din 161 împăratului ce a murat după Pius.

După războiul, iar legiunea dela Durostorum a părăsit Tropaeum. E o inscripție de pe la începutul veacului al III-lea, când Tropaeum Traiani se urcase în rang, era municipiu. E și o inscripție de piatră (sarcofag) pe care stă scris leg. XI Claudia.

Tropaeum va fi căpătat rangul de municipiu sub Septimius Severus și Caracalla, când era guvernator în Moesia. Ovinus Tertullus și țara înflorea. E inscripție de după 211, cea dintâi în care se dă orașului numele de municipium.

În veacul al III-lea încep năvălirile barbarilor în Dacia și Moesia inferior. Sub Severus Orbis și Tyras cad în mâinile Goților. În 238 Goții și Carpii intră în Dobrogea, predă orașul Istrus, etc. Septimius Severus în 238 dreghe drumurile militare, dela Marcianopolis spre Miază-Noapte până la Durostorum și Tropaeum, făcând la loc podurile și pavând șoselele: Tullius Menophilus, guvernatorul Moesii inferior întărește Marcianopolis, capitala țării, încheie pace cu Goții și ține piept Carpilor.

În 240 cetățenii din Tropaeum Traiani ridică o piatră în cinstea lui Gordianus, împăratul din acea vreme.

În 248 năvălesc iar Goții și Carpii, dar nu pot lua Marcianopolis. Zidurile ridicate de Menophilus și-au ajuns scopul. Dar pustiește satele.

Se găsește inscripții și din a doua jumătate a veacului al III-lea. E de crezut că Tropaeum era întărit cu ziduri de piatră. Dar cătră sfârșitul veacului al III-lea, Goții l-au dărâmat cu desăvârșire și locuitorii lui s'au împrăștiat în cetățile și lagărele vecine.

Pe ruinele cetății din veacul al III-lea se înclădirea ca material de clădire pietre cu inscripții din ruinele lui, s'a înălțat în veacul al IV-lea, cetatea ale cărei ruine le mai găsim astăzi în ființă.

Cronica literară.

— Poetii fără volum: I. U. Soricu. —

De C. Ș. Făgețel.

De câțeva vreme se face mare sgomot în jurul poetului Cincinat Pavelescu, sgomot provenit din faptul că după o îndelungată serie de ani, — când toți scriitorii mai tineri din generația noastră își au volumul lor, — poetul Cincinat, cu o îndărătnicie rară, a lăsat să treacă vreme până când, în cele din urmă, s'a hotărât să-și tipărească volumul. Faptul acesta a dat de lucru criticilor noștri. Amintiri duiosase au fost răscolite, vremuri de petreceri armonioase au fost invocate, spiritualele epigrame ocazionale, create „stande pede” au fost aduse în discuție. Unii au mers până acolo în cât s'au sfiit să facă aluzii răutăcioase și ironii auzătoare la adresa dlui Cincinat. Tot ce s'a scris, care va să zică, cu acest prilej, n'a privit, aproape de loc, opera poetului.

Discuția s'a învârtit în jurul faptului că d. Pavelescu și-a strâns în sfârșit, versurile strălucitoare într'un volum.

Și dacă se ține seamă că poetul Cincinat nu aparține nici prin scrisul său și că nici nu a luat parte, decât într'un chip foarte redus, la manifestațiunile literare din ultimul deceniu, apoi, socotim, cu atât mai mult, că ne este îngăduit a ne ocupa aici, de un alt scriitor de talent și totuși fără volum care aprăține, atât prin sufletul cât și prin opera sa vremurilor nouă de prefacere de literaturii românești.

Pentru ca să poți înțelege pe deplin pe Soricu poetul se cere numai decât să cunoști pe Soricu omul. Și ca să cunoști pe Soricu omul îi va fi ușor foarte greu. Pentru că acest suflet de o curajenie feciorelnică, acest caracter de cea mai nobilă și aristocratică cinstire, nu se desvăluiește de cât rar de tot, atunci când el, în sfârșit, s'a hotărât să lege prietenie.

Soricu e un om făcut din care cauză, de bună seamă, multora le va face impresia de „ursuz”. D. Iorga spunea, mai zilele trecute, că-i o fată mare. Dar când te vei alipi de el, când îți va poartă multe pățanii prin care a avut să treacă, copilăria lui desfășurată la Săcele, în ținutul Brașovului, dragostea de locul și de oameni pe care în chip forțat a trebuit să-i părăsească pentru a să ducă o viață de neajunsuri în mijlocul unei societăți putrede și pervertite, vei înțelege, numai atunci, ce frumoasă comoară sufletească stăpânește „mocanul” acesta care-și rățăcește adesea pași prin străzile Bucureștilor, pentru ca să fie mângâiat de atingerea atâtor animale de apă și de uscat.

Câte nopți n'am petrecut în tovărășia lui Soricu, făurind planuri de luptă, planuri care înflăcărau și entuziasman tinerețea noastră, planuri, însă, cari au trebuit să cadă zdrobite, ori de câte ori ne-am încercat să le înfăptuim.

Pe I. U. Soricu îl întâlnim în paginile „Sămănătorului” încă pe la începutul anului 1905, semănând poezii euceritoare, atât ca formă cât și ca fond, poezii pline de avânt și lirism. El publicase încă de multă vreme, de pe când era elev al liceului din Brașov, în revista „Familia” a zădatului Iosif Vulean. Colaborarea sa la „Sămănătorul” devine asiduă, până la moartea revistei, adică până la plecarea dlui Iorga de acolo. Câte odată sunt morți cari viețuiesc și astfel a fost și „Sămănătorul” cât timp a fost pe mâinile dlui Ion.

Dar să răscolim prin nenumăratele poezii ale poetului nostru, poezii pornite dintr'un ascunziș sufleteș neprihănit.

Pentru că spațiul nu îngăduie, nu vom putea da aici decât fragmente cât se poate de reduse:

Nostalgie.

Dumbrăvile îmbracă veșmânt de sărbătoare.
Se întorc pîbege pasări la cuibu' năstrăinat
Ca din războiu, în cântec, ostiri biruitoare
Și doinele trezite câmpii și văi străbat.

Străbuni, plutași prin veacuri în mersu-vă istet
Imi răsăriți în minte: stăpâni pe-a voastre turme,
Lăsând la limbi străine a doinei noastre urme,
Păstrînd comoara sfîntă dela bătrîni rămasă:
Pămîntul v'a fost vatră și cerul v'a fost casă.
Voi cei mai buni ai firei de, Domnul temătorii,
Păstori ai limbei noastre și-ai turmelor păstori,
Pribegi sub cerul liber, rizînd de vînt și ploii,
Veniți, și-n largul zării luați-mă cu voi!

(Sămănătorul anul V-lea.)

Soricu știe să prindă notele cele mai calde din natură, pe care o iubeste cu multă patimă, și să le pună în legătură cu sufletul său.

Chemare.

Apusul tînde valu-i de aur peste dealuri
Și mierla își începe sfîntitul psalm de seară
Duios răsună 'n vale, în tremur de chitară,
Păraele lovindu-și argintul de pe valuri

Din umbra-i nescată setos s'a adăpat
Sărmanul suflet singur, în noapte seufundat;
De s'a trezit la viață al cătului meu vers,
E c'ai privit spre mine în dulcele tău mers
A ta este cîntarea ce plină de misteruri,
S'a înălțat cu fumul tîmăii către ceruri

A ta este lumina, ce 'n jurul meu plutește
Și flacăra ce gîndul pribeg mi-l încălzește
Căci, vrînd să mi-s'arete acel ce dă viață
Întreaga-i strălucire și-a coborît-o 'n față.
Ți-a strecurat în suflet adăncurile milei,
Și-n ochii dulci, eucernici, lumina dulce-a zilei
Și sufletu-mi, adăncul voind să înțeleagă,
S'a furisat în visu-ți curat. Și tu-mi ești dragă!

(„Sămănătorul” anul V-lea Nr. 36).

Poeziile romantice ale lui Soricu au o nuanță fină de adănc respect față de sufletele de fecioară.

Icoană.

Tu nu ai mamă pămînteană
Minunea mea cu ochi senini,
Tu te-ai născut în zi cu soare
Din parfumații, albiu erini.

Tu te-ai născut în zi de vară
Din parfumații, albiu erini.
Ți-au dat surăsul zorii zilei
Te-au învățat să te închini.
Spre tine s'a întors o lume
Dar numai eu m'am închinat
Căci numai mie mi-ai fost dragă
Și azi mă tem c'o fi păcat!...

(Ramuri An. IV Nr. 23).

Cîntecele lui Soricu sunt numeri de proslăvire, în care tremură sinceritatea unui suflet naiv și neîntinat. Cetiți poezia *Magdalena* și o să vă convingeți de puritatea ce se degajează din versurile lui. Pentru ca să poți cuprinde toate frumsețea poeziilor lui nu-i de ajuns cadrul unui articol de foileton. Un studiu amănunțit se poate face asupra bogatei sale activități poetice. Ca încheiere nu ne putem, însă, opri de a nu cita câteva versuri din cea mai frumoasă poezie a lui Soricu:

Chemare.

Al meu e cîntecul, a mea-i credința,
Al meu e dorul sfînt de libertate,
Tu lasă lumea gîndurilor triste
Și vino, vin' cu mine.
Vei fi a mea lumina întrupată,
Și Dumnezeu va fi atunci al nostru,
Pătrunde-vom adăncurile firei
Ducînd eu noi lumina

— — — — —
— — — — —
Îmbirea care furia 'mblânzește
Și domolește al patimilor vifor,
Și sufletul din noaptea lui adăncă
Il chiamă la viață...

— — — — —
— — — — —
A mea este puterea învingătoare
A bradului-străjer pe vîrf de munte,
Al tău este parfumul blîndeii roze.

O, vino, vin' cu mine!
(Ramuri An. II. Nr. 5).

Cîntec.

Fata popii dela noi,
Sărut ochii amândoi,
Buzele subțiri și moi
Umeri rotunzi și goi.
Dăm să-ți gust și eu din vin,
Sărutați-ași albul sin

Și gropița din bărbăie
Că-mi răpi odihna mie.

Ai aici versurile unui suflet sănătos, unui suflet care vede tot precis și lămurit.

Soricu este unul dintre puținii scriitori care a păstrat neatinți principiul literaturii naționale. El a luptat pe toate căile pentru apărarea acestui principiu și lucrul acesta l'a și hotărât pe Soricu să treacă la revista *Ramuri*, singură care mai păstrează astăzi caracterul vechiului *Sămănător*.

Ar fi interesant de urmărit și felul cu totul nou la noi cum a lucrat Soricu în ziaristică. La *Viitorul*, unde a fost ca redactor, el izbutise să creeze o atmosferă limpede și să dea o înfățișare cu totul modernă ziarului de partid, prin discuții cu totul academice și lipsite de limbajul trivial al presei noastre. Ba ce e mai mult Soricu intronase acolo și rubrica: *Jidani în presă*. Noi însă, prietini lui, cerem să ni-se dea volumul de poezii.

Cronica școlară.

— Adunarea generală a reuniunii învățătorilor din jurul Gherlei, ținută în Gherla la 6 August st. n. —

— Corespondență specială. —

În tot anul ne-am îndatînat câte cu o adunare generală, ținută în Belean, Dej ori Gherla, — locul nu importă, — fondul rămîne același, numai forma se mai schimbă, conform timpului și împrejurărilor.

Aceasta platformă se practică ani de-a rîndul, fără nici un interes de cauză, iar discuțiilor serioase nu le-a sosit încă timpul.

Înainte de-a reveni la obiect, nu pot retăcea o împrejurare și anume: oare adunării noastre nu i-a fost locul Lăpușul-ungurese, unde s'a ținut și sfințirea noii biserici? unde puteau lua parte și alți intelectuali afară de membrii reuniunii? Nu era cu mult mai impunător? Sau, trebuia amintit în raportul general motivele pentru cari nu s'a ținut acolo ci în alt loc, chiar în aceeași zi.

Dar să reviu la obiect.

După vorbirea de deschidere frumoasă și instructivă a dlui vice-președinte, se trimite o telegramă de încredere președintelui care suferă de o boală grea, dorindu-i însănătoșare. Intrînd în ordinea de zi, se citește raportul general de pe anul 1910—1911 în care se constată că: averea reuniunii e 5020 cor., se constată activitatea rodnică a subreuniunilor pe toate terenele. Se trece apoi la alegerea comisiilor: pentru cenzurarea raportului general și a bugetului, pentru încasarea taxelor și înscrierea de membrii noi și pentru eventuale propuneri.

Sfîrșindu-se ședința primă, urmează banchetul, la care afară de membrii reuniunii am remarcat pe dnii: Andrei Todoran și rev. domn I. Vele, canonic din Gherla.

Precum, cu ori ce ocaziune așa și aci s'a toastat pentru patriarhul Romei, Maj. Sa, președintele și vice-președinte, răsplătit a fost de aplauze, toastul Rev. domn Ioan Vele, în care arăta rolul reuniunilor în favorul omeniei, aduce elogiul bărbatilor cari s'au ocupat cu organizarea reuniunilor. Închină pentru reuniune și membrii ei.

După banchet a urmat ședința a doua. În urma micilor referiri se trece la propuneri dintre cari trei ne interesează mai de aproape: Înființarea orfelinatului, despărțirea cantoratului de postul învățătoresc și înființarea unui fond cultural. Înființarea orfelinatului fiind în eurgere, se trece la a doua propunere, care după mai multe desbateri nu s'a ridicat la valoare de conclud, fiind diceza noastră săracă, iar comunele numai pe lângă cantorat sunt în stare a susține școlile. A urmat propunerea a 3-a ca cea mai actuală, care se primește numai în principiu, devenind actuală numai după introducerea noului arhieru. Doamne — înființarea unui fond cultural nu-i actuală! În 1908 la adunarea din Belean colegul Constantin Man prin o disertație frumoasă — atunci era actuală — arăta necesitatea înființării unui fond cultural, iar azi nu e actuală. Când ajutorul dela stat nu se capătă, când școlile se închid, când învățătorii rămân pe drumuri, nu-i actuală. Energie dlor! energia ne lipsește. Oare dela arhieru să așteptăm toate?

Propunerea s'a ridicat la valoare de conclud și ce va urma de acum? O să vedem. De eram la Lăpuș, ce ziceau oaspeții? În Gherla? — afară de zidurile preparandiei și conștiință, nu ne-a certat nimeni, căci afară de șasă Gherleni, alții nu ne-au onorat cu prezența.

Un învățător.

INFORMAȚII.

ARAD, 10 August n. 1911.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță o neînsemnată schimbare a vremii, pe alocuri cu ploi și furtuni locale.

Temperatura la amiazi a fost de 25,8° în Budapesta, de 30,3° Celsius în Arad.

— **Reprezentarea trupei Bănuțiu la Bistrița.** Corespondentul nostru din Bistrița ne scrie: Duminică în 2 August am avut fericirea să salutăm în mijlocul nostru mică dar însuflețită trupă a dlui A. P. Bănuțiu. Deși lumea acum în vreme de vară e cam împrăștiată, totuși la stăruințele însuflețite ale dlui avocat Dr. I. Popp, a venit un public numeros din Bistrița și din jur să asculte frumoasele prestațiuni ale dlui Bănuțiu, dlui Crișan și ale d-soarei Anuța Voileanu. S'a jucat piesele „Jertfa” și „Bucătăreasa” așa cum pe la noi rareori am avut prilejul să vedem. Într-o limbă frumoasă și cu desăvârșit simț artistic, iar d. Crișan ne-a cântat minunate doine românești, acompaniat fiind la pian de d-soara Voileanu într'un mod maiestru. D. Calmuschi a declamat vr'o câteva monologe comice, cari au stârnit mult haz și voie bună. Dorim ca artiștii noștri să ne mai cerceteze cât de des.

— **Nouă biserică gr-cat. română în Arad.** Am amintit în unul dintre numerele noastre trecute că biserica gr. cat. română din Arad, convingându-se că noua clădire din strada Deak nu va putea corespunde menirii sale, a cerut dela oraș să-i cedeze un loc mai potrivit.

Consiliul comunal din Arad, în ședința

sa de ieri, Miercuri, a împlinit cererea comunității bisericești și i-a cedat locul din colțul stradelor Teleki și Pöltenberg.

— **Maj. Sa la manevrele generale.** Ziarele din Viena aduseseră știrea că Maj. Sa a renunțat să ia parte la manevrele generale, fiind prea obositoare.

O telegramă din Cașovia anunță acum că acolo se fac pregătiri mari, din cari se conchide că Maj. Sa totuși va conduce manevrele în persoană.

— **Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor dela școalele populare conf. gr. ort. rom. din protopopiatele Aradane I—VII.** Avîsăm pe cri interesați, că neprimind încă răspuns dela comuna bisericească Budapesta și fiind timpul înaintat, ne-am determinat a convoca adunarea generală de estimp la Arad pe 4 (17) Septembrie a. c. Programul se va publica la timpul său în toate foile. — Presidiul.

— **„Deșteaptă-te Române”...** Din Telegra (România) se scrie: În timpul reprezentației teatrale de Duminică între primul și al doilea act, fanfara dlui Rotesen a cântat marșul „Deșteaptă-te Române”. Publicul care era numeros cum nu s'a mai văzut în Telegra, a aplaudat marșul.

Un străin (german) probabil din neștiință, crezând că face o glumă a șuerat. Publicul indignat a lîșat pe străin dându-l pe mâna șefului de secție spre a-l aresta, scâpându-l cu chipul acesta de furia mulțimii.

În această învălmășală un domn avocat din București indignat de purtarea aceluia străin a strigat să iasă afară toți străinii necuviințoși, lucru care a indignat pe d. Manole Luca administratorul băilor. A urmat un schimb de cuvinte și cu mare greutate s'a înlăturat un scandal care putea lua proporții foarte mari. În urmă muzica a cântat 15 minute „Deșteaptă-te Române” făcându-se o frumoasă manifestație.

— **Confiscarea unui ziar vienez.** Din Viena se telegrafiază că numărul de azi duminică alui „Neues Wiener Journal” a fost confiscat pentru un articol „Moștenitorul de tron și ministrul de război”, în care moștenitorul de tron e muștrat că a cerut dela Maj. Sa înlocuirea ministrului comun de război.

— **Marinari spanioli răsculați.** Din Madrid se anunță că marinarii încredinșătorului spaniol „Numancia” s'au răsculat. La început, cererile oficiale au încercat să tănuiască răsvrătirea marinariilor. Acum însă și oficiosul „Diario Uni-

versale” recunoaște că e vorba de o conspirație republicană. La început s'au răsvrătit toți marinarii, dar 60 de inși la stăruințele ofițerilor s'au supus.

Tribunalul militar a condamnat pe 26 răsvrătiți la moarte. Se zice că șefii au și fost executați.

— **Nou avocat român.** Primim următorul aviz: Am onoare a vă aduce la cunoștință, că a deschis cancelarie advocațională în Hațeg, (fost local de cancelarie Dr. Ștrăitariu).

Hațeg, datul postei Cu stimă Dr. Em. Șelariu avocat.

— **Anunț. Cursurile „Școlii pentru economie și industria de casă”,** susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, se încep la 1 Septembrie n. Instrucțiunea secțiunii economice a prime: a) învățământ practic: pregătirea bugetelor, conservarea poamelor și legumelor, spalarea și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale a prime: cusut, croit, împletit cu mâna, tors și țesut. E de dorit, ca elevele să se prezente punctual pentru a lua parte la pregătirile pentru inaugurarea festivă a noului local al școlii la casa proprie a reuniunii. Informații se pot primi dela „Comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

— **Otel „Edison” Budapesta.** În centrul capitalei s'a deschis la 1 August otelul „Edison” denumit de numele genialului inventator, la o distanță de 10 minute dela gara de nord și sud lângă linia tramvaiului aproape de teatrul „Király” (Șosea Hársfa 59). De îndestulirea pretențiilor pasagerilor se îngrijește proprietarul Iozsef Pollák, care de camere, aranjate exigentelor moderne, cu iluminare electrică, încălzire centrală, camere de baie, stau la dispoziția călătorilor.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-ter Nr. 22. — Etajul I. În fața palatului administrativ (comitatului).

Miscare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

13 August n.

Cuștehic. Teatru („Tinerete-nebunețe”, „Vă jitoarea” și 3 dialoguri comice) urmat de jo-

Leon Tolstol.

81

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Un mic grup de oameni eși din Olmütz și cu toate că vântul nu bătea în ziua aceea, un suflu ușor plutea deasupra armatei, mișcând flămurile cazacilor și făcând steagurile să fâlăiască. Părea că armata își exprima bucuria la apropierea împăraților.

O voce comandă: — **Smirno!** și numai decât, cuvântul acesta, se repetă pe toată întinderea armatei, ca cântatul cocoșilor în zori de zi, apoi totul amuți. Goar-nele primului regiment de cavalerie cântară marșul general. Se auzi foarte distinct glasul tânăr și mângâios al împăratului Alexandru, care felicită armata. Apoi, drept răspuns, primul regiment scoase un hura formidabil, asurzitor și voios.

— Hura! hura! hura! se striga din toate părțile și fiecare regiment, unul după altul, îl primea pe împărat în sunete de goarnă, strigând hura!... apoi izbucniră fanfarele, și încă odată hura! hura! Și sunetele trompetelor și ale vocelor omenești se amestecară într'un svon asurzitor.

Tânărul și frumosul împărat Alexandru, în uniformă sa de gardă ecvestră, cu tricornul pe cap, atrăgea luarea aminte a tuturor prin glasul lui sonor și blând.

Rostow, care sta alături de gornisti, îl zări pe împăratul de departe și-l urmărea din ochi orice mișcare făcea. Când țarul fu la douăzeci de pași de dânsul, el putu deosebi toate trăsăturile chipului său frumos și

plin de fericire. El avu un sentiment de duioșie și de extaz așa cum nu avusese încă nici odată.

Orice mișcare a împăratului îl fermeca.

Alexandru chemă la sine pe comandantul regimentului și-i șopti câteva cuvinte. Țarul adresă apoi o mulțămire ofițerilor și Rostow îi sorbea cuvintele ca și cum ar fi căzut din cer.

— Vă mulțămesc tuturor, din toată inima, domnilor, ați meritat drapelele Sfântului Gheorghe, și sunteți demni de dănsel!...

Alexandru mai rosti câteva cuvinte pe cari Rostow nu le auzi, și soldații cu toată puterea plămânilor lor strigară: Hura!

Alexandru se îndepărtă din ce în ce mai mult, oprindu-se în fața altor regimente, și în curînd Rostow nu mai putu deosebi decât penele albe ale tricornului împărațesc, în mijlocul suitei. Printre oamenii suitei Rostow îl recunoscu pe prințul Andrei stînd cu neglijență și indolență pe calul său.

După ce Alexandru făcu ocolul regimentelor, trupele începură să defileze și Rostow trecu, pe calul său Beduin, în fața împăratului, care stătea șezolot de suita sa.

— Cei din Pavlogratzi sunt niște viteji! zise împăratul.

După revistă, ofițerii se adunară în grupuri și începură să vorbească de recompense; ei erau siguri de victorie, ca și cum ar fi câștigat cele două bătălii, în care fuseseră înfrinți de francezi.

LV.

A doua zi după revistă, Boris însoțit de urările de răusită ale lui Berg, merse să facă vizită prințului Andrei.

„Înțeleg, își spunea el, că Rostow care primește

dela tatăl său cu zecile de mii de ruble, nu vrea să facă plecaciuni, nici să-l facă „pe lacheul”, dar eu te buie să-mi eroese calea singur, și nu pot lăsa să scape nici un prilej”.

Prințul Andrei nu se afla în ziua aceea la Olmütz. Boris, văzând orașul unde se găsea statul major și corpul diplomatic, și în care sălășluiau cei doi împărași, simți și mai mult dorința de a face parte din această lume superioară.

Când ceru să-l vadă pe Bolkonsky în casa unde locuia Kutuzov, toți aghiotanții și chiar plantoanele cărora se adresa, îl întâmpinară în așa fel, ca să-l faci a înțelege că prea vineau mulți ofițeri cu el acolo, și se săturaseră de așa vizite. Dar cu toate acestea, din tocmă din pricina aceasta, Boris se întoarse a doua zi la Olmütz.

Prințul Andrei era de data asta acasă. Boris îl introdus într'un salon mare, unde fără îndoială se dansase altă dată, dar unde se vedea acum cinci paturi, o masă, scaune și un clavecin.

Un aghiotant în halat persan seria, un altul gros Nesvitski, era întins pe pat, vorbind și rîzînd cu un ofițer. Un al treilea cânta la clavecin un vals vienez. Al patrulea sta pe jumătate culcat pe clavecin și trona.

Nimeni nu păru a-l băga în seamă pe Boris; în sfîșit, aghiotantul care seria îi zise cu necaz că Bolkonsky era de serviciu, și dacă ținea să-l vadă ar face bine să intre la stînga, în sala de primire.

Boris mulțami și eși din odaie; el găsi în sala de primire zece generali și ofițeri.

Prințul Andrei îl asculta tocmai pe un bătrîn rus, cu pieptul presărat cu decorațiuni, și care-i făcea un raport. Generalul se ținea drept, cu brațele întinse

loul din curtea „Ana Porime”. Inceputul la 7 seara.

*

Brud. Teatru („Malițiosul” de A. Kotzebue) dat de joc în pavilionul de vară a hotelului „Roana”. Inceputul la orele 8 seara.

Mădun. Concert și teatru („Trei doctori”, comedie localizată) urmat de joc în curtea sfintei eriei (în caz de timp nefavorabil în sala școlii). Inceputul la orele 9 seara.

*

13 August n.

Bistrița: Teatru („Dragoste copilărească”, comedie localizată de... Dr. Șeghesen) urmat de joc în sala hotelului „Regele Ungariei”. Inceputul la orele 8 seara.

Damele sunt rugate a se prezenta în costume bănești.

ECONOMIE.

Bilanțul semestral al »Albinei«.

Rezultatul obținut în semestrul expirat se învârtă în mod demn lângă rezultatele îmbucurătoare ale anilor precedenți și dovedește prosperitatea și continua dezvoltare și consolidare a „Albinei”.

Profitul net se cifrează cu suma de K 257.636, fiind față de perioada corespunzătoare a anului expirat o creștere de circa K 27.000. Rentabilitatea capitalului social de K 3 milioane este de 8.59% față de 7.70% în anul 1910. Cum semestrul II. al anului de gestiune de regulă se pare operațiilor este mai vie, este speranță temerară, că profitul net al anului curent va fi mult superior celui al anului expirat.

Totalul activelor de K 44,324.883 dela finele semestrului I. a. e. este în creștere față de aceeași perioadă a anului 1910 cu circa K 5,600.000 și față de 31 Decembrie 1910 cu circa 2,700.000, pe lângă venitul brut al sem. I. 1911 se cifrează cu K 158.225 față de K 1,033.766 în 1910.

Totalul intereselor de tot soiul, încasate în m. I. 1911, cu toată creșterea extraordinară a mijloacelor de afaceri activi, a crescut față de semestrul I. 1910 cu circa K 140.000 la K 1,141.115, iar proviziunile s'au redus la jumătatea celor din 1910 dela K 24.351 la neînsemnata sumă de K 12.105.

Singularitatea poziției mai însemnate ale activelor și pasivelor în sem. I. 1911 prezintă față

de 1910 următoarele schimbări: Escontul o mică reducere dela K 14,489.953 la K 14,054.625; din contra au crescut cu circa K 2,200.000 la K 5 mil. 425.201 Creditele camb. cu acop. ipot.; cu rotund K 1 milion Imprumuturile ipotecare la K 11,467.789 și Conturile-Curente dela K 3 mil. 804.713 la K 6,048.635; în fine Efectele publice cu circa jum. milion. la K 3,455.251. La pasive remarcăm o creștere considerabilă la Depozitele spre fructificare, cari se cifrează cu K 21,677.625, arătând față de Iunie 1910 o creștere de rotund K 2 mil., iar față de finele anului 1910 o creștere de K 1,670.600. Circulațiunea scrisurilor fonciare încă a crescut considerabil la K 9,566.500 cu circa 1 jum. mil. față de 30 Iunie 1910 și cu K 1,100.000 față de finele anului 1910. Fondurile de rezervă în fine, incl. fondul de garanție al scrisurilor fonciare, fondul de pensie și fondul P. Cosma, acesta din urmă de K 40.215, se cifrează conform bilanțului semestral ultim cu 2,234.324, arătând față de Iunie 1910 o creștere de aproape 330.000, iar față de 31 Decembrie 1910 un surplus de circa K 245.000.

„Rev. Ec.”

Poșta Administrației.

Ilie Lucuța, Șebîș. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și 1911.

REISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSŐ

**magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.**

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fézl«

Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și totfelul
de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

Se caută

un apotecar român diplomat

care ar fi aplicat a cumpăra respective a lua în arândă pe vre-o 5—6 ani apotecă aranjată modern din o comună frunțoasă curat românească din apropierea Aradului. Dacă respectivul e încă necăsătorit are șanse de a se și căsători bine. — Cu prospecte detaliate servește **Iancu Petroviciu** din comuna **Sajtény** (comitatul Csanád).

Anunț de căsătorie.

Un învățător definitiv, în etate de 30 ani, dorește a se *căsători* cu o învățătoare cu diplomă, care se poată funcționa la aceeași școală, în o comună de munte.

Doritoarele să trimită ofertele lor mai detaliate la administrația »Tribunei« în timp de 15 zile, păstrându-se cel mai strict secret.

angul trupului, cu o expresiune de lingușire mar-

— Foarte bine! foarte bine! binevoiti, vă rog, a așa, spuse prințul Andrei în rusește.

El îl zări pe Boris, și ne mai luându-l în seamă pe general, care-l urmărea, rugându-l să-l mai asculte o clipă, se apropiase de tână. Boris înțelise în acea clipă, că se apropiase de mult, că afară de subordonarea la disciplina stabilită de regulamente, există în armată subordonare mai reală, aceea care-l silea pe general să stea cu respect bunul plac al căpitanului prinț Andrei, când acesta prefera să stea de vorbă cu simplul ofițer Drubetzko. Și mai mult ca ori când, Boris hotărât să servească sub această disciplină ocultă. Înțelese că prin simplul fapt de a fi fost recomandat prințului Andrei, îl ocupa un loc cu mult mai important decât acest general, care, în orice împrejurări, l-ar fi avut cu un singur cuvânt fiind în rinduri.

— Ei bine, scumpul meu, îi zise prințul Andrei, tot poată să devii aghiotant?

— Da. Aș dori să adresez o suplică comandantului Prințului Kuraghin i-a scris cu privire la mine. Și m-a adăga ca pentru a se scuza: Mi-e teamă că garda va intra în foc.

— Bine, bine, o să vorbim noi de toate acestea, dă-mi te să-l anunț numai pe acest domn și sunt al d-tale. În vreme ce prințul Andrei îl anunța pe general, acesta, care nu împărțase de sigur părerile lui Boris asupra avantajilor subordonării oculte, fulgeră cu prietenia pe obraznicul ofițer care-l împiedecase să vorbescă cu aghiotantului.

Boris se tulbură, el se întoarse în altă parte, și aștepta cu nerăbdare întoarcerea prințului Andrei.

— Ei bine, scumpul meu, m'am gândit la d-ta, spase prințul Andrei ducându-l pe Boris în salonul unde era

clavecinul — ai face bine să nu te duci la Kutuzow; o să-ți spue o mulțime de amabilități, te va invita la masă, și asta va fi tot.

„Va fi în curind aci un întreg batalion de aghiotanți și de plantoni. Dar am un amic excelent, prințul Dolgorukoff... De altmintrelea Kutuzow și noi toți, n'avem în acest moment nici un prestigiu; totul e în mâna împăratului Alexandru. De aceea am face mai bine să-l vedem pe Dolgorukoff, căruia i-am și vorbit de d-ta; poate va ști el să-ți facă un loc mai aproape de soare.

Prințul Andrei se încălzea în totdeauna când lucra la înaintarea vre-unui tânăr. Sub pretext de a obține pentru alții favorurile pe cari era prea orgolios să le primească pentru sine, el trăia în acest mediu care împărțea favorurile și care-l atrăgea fără de voe.

Seara era deja înaintată când prințul Andrei și Boris intrară în palatul pe care-l ocupau în Olmütz împărăției și suita lor. În ziua aceea avea loc un consiliu de război la care lua parte **Kriegshofsrathul** și cei doi împărați.

Cu toate că bătrînii generali Kutuzow și prințul Schwarzenberg erau de altă părere, se luase hotărîrea de a se reîncepte imediat ostilitățile, și de a se da o bătălie în regulă în potriva lui Bonaparte. Dolgorukoff, unul din cei mai aprinși partizani ai atacului, se retrăsese tocmăi din consiliu, obosit, istovit, dar animat și mândru de a fi reputat victoria în consiliu.

Prințul Andrei îl prezintă pe Boris, dar Dolgorukoff îi strîmbea muna cu putere fără a spune un singur cuvânt lui Drubetzko, și dete drumul gândurilor care-l interesau în momentul acela mai mult decât orice.

— Ei bine, scumpul meu, ce succes am obținut! Să dea Dumnezeu ca în bătălia care va avea loc în curind succesul să fie tot așa de glorios pentru noi! Preciziu-

nea austriacă unită cu curajul Rușilor, ce vrei mai mult?

— Atunci atacul e hotărît? întrebă Bolkonsky.

— Ba eu mai spun că lui Bonaparte îi s'a infundat. Împăratul Alexandru a primit tocmăi o serisoare dela el, urmă Dolgorukoff cu un zâmbet semnificativ.

— Ah! și ce-i serie?

— Ce vrei să-i serie... ba hais, ba cea, etc., etc. Și astea toate numai ca să câștige timp. Te asigur că în sfârșit am pus mâna pe el! Dar ce e mai nostim, e că nimeni n'a știut cum să i-se adreseze răspunsul. Fără îndoială că el nu trebuie considerat ca împărat. Atunci, cum trebuia să-i scriu: consulului sau generalului Bonaparte?

— Cu toate aceste e o mare deosebire între a nu-l considera ca împărat și a-l intitula generalul Bonaparte, făcu Bolkonsky...

— Dar tocmăi aici a fost greutatea, îl întrerupse Dolgorukoff. Îl cunoști pe Bilibin, știu că e un om inteligent; el a propus să se trimeată răspunsul pe adresa următoare: Uzurpatorul și dușmanul neamului omenesc...

Dolgorukoff rise cu mare poftă.

— Numai atât? întrebă Bolkonsky.

— Cu toate astea, Bilibin a găsit un titlu mai serios.

— Ce titlu?

— Șefului guvernului francez, rosti Dolgorukoff cu seriozitate și mulțămire. Nu-i așa că-i bine ticluit?

— Da, e bine, dar nu va fi pe placul lui Bonaparte, zise Bolkonsky.

— Oh! te cred. Frate-meu îl cunoaște. El a mâncat de mai multe ori cu împăratul la Paris — și mi-a spus că n'a văzut nici odată un diplomat mai șiret și mai fin. Istetimea franceză unită cu duplicitatea italiană.

— Am venit să-ți recomand acest tânăr, făcu prințul Bolkonsky.

Licitațiune minuendă.

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor Nr. 4053/1911, se publică licitațiune minuendă pentru repararea și renovarea sf. Biserici gr. or. române din *Bontăști (Boncafalva)* cu termenul pe *2/15 August 1911, înainte de amiază la 9 ore* în școala confesională din loc.

Prețul de esclamare 7076 de coroane și 60 fileri.

Reflectanții au să depună înainte de licitațiune vadiul de 10% din prețul de esclamare.

Pentru participare la licitare, reflectanții nu pot forma nici o pretenziune.

Preliminarul de spese se poate vedea la oficiul parochial. — Condițiunile se vor publica înainte de ținerea licitațiunei.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a da lucrarea în întreprindere, fără privire la rezultatul licitării, aceluși reflectant, în care are garanția materială și morală mai multă.

Din ședința comitetului parochial gr. or. român din Bontăști (Boncafalva) ținută la 24 Iulie (6 August) 1911.

Cornel Sabău,
prez. com. par.

Virgil Frenț,
notar adhoc.

In conțelegere cu: *Iuliu Bodea*, adm. prot.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresațiivă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 66 litru. Rizling — 68. Roșu — 74.

Vinuri noi: Carbenet alb K — 98 litru. Šiller K — 52. Rizling K — 54. Rizling și Ruje amestecat K — 50 litru.

Rachie de treve (comină) K 1.60 litru. Rachie de drojdii 2.30, Rachie de treve (comină) specialitate K 2.10 litru.

Vinul și rachia să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Haine bărbătești și femeiești, întregi sau desfăcute, draperii și perdele de dantelă, haine de piele, odăjdii, acop. de altare le

curăță și vâpsește

mai bine și mai ieftin dnul **Fintzler Ferencz**, vopsitor și spălător chimic în Nagyvárad, Bazárépület, în laturea dinspre teatru. În vecini cu ciosornicarul Kepes
— Rog să se țină seamă la firmă. —

Case de cumpărat

în Vârșet cu prețul dela 2000 până la 50.000 coroane. Doritorii să se adreseze lui **Jivu Miu**, Vârșet (Versec) Fonó-u. 13.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann, (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: **Maria-Enzersdorf bei Wien.**

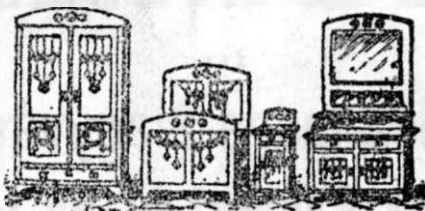
Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Nicolas Hencilă

măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stăimă la cunoștință on. public d'n or. și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent ascut dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

FONDAT ÎN **LIPPAI** ANUL 1895.

Pregătește: **butoaie, vane** în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT:

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,

— LIPOVA. —

Bicicletele de re-nu memondial:

THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilară

roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete

ca gumă interioară și exterioră prima calitate, șnerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conș. În urma circulației mari unde în toată Austria Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică.

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körút 41.

Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körút

Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratis

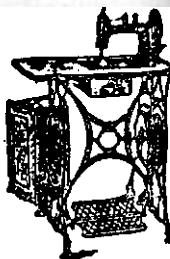
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din or. și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și **reparări de** lucruri ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone etc. Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în

Temesvár. Centru, Strada Prinz Eugen No. 14. (Casa proprie).

Cel mai mare și mai ieftin izvor de cumpărare în Ungaria de sud

instrumente: de alamă, lemn, de suflat, cu coarde și instrumente de bătut precum și părțile constitutive a acestora. — Reparările se execută artistic. Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. Export în mic și mare.

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția
universală din Paris.

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesorii
de turnuri și stativale lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.

(Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric).

Se recomandă pentru executarea oricăror lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc statine drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimite la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe spesele proprii. Execuție solidă.

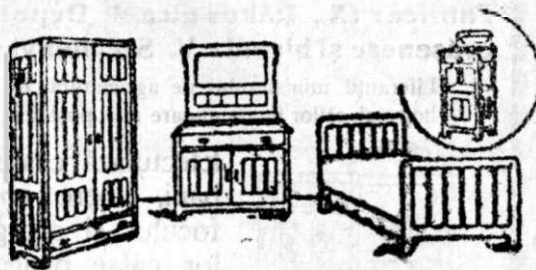
Anunțuri

primește administrația „Tribunei”, pe lângă prețurile cele mai moderate.

PÁLSÁNDOR

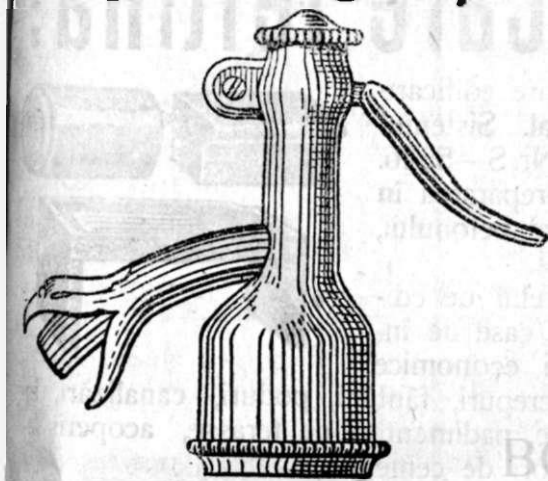
tîmplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa :). (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant. — Telefon pentru oraș și comitat nr. 629. —

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt.

Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

Catalog ilustrat la dorință se trimite gratuit.

Feivel Lipót utódai

Budapest, IX., Ipar-utca No 4.

Fabrică de bănci pentru școală, aranjamente pentru birouri, accesorii de gimnastică etc.

EDUARD LEXEN

tinichigiu și antepriază de instalațiuni
BRAȘOV, Strada Lungă No 29.

TELEFON No 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

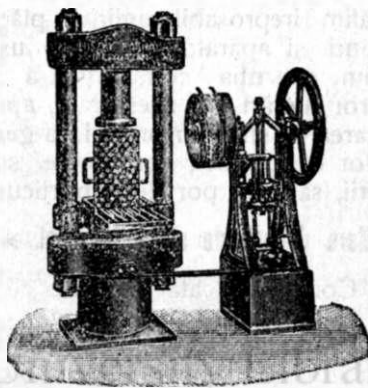
Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scăldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

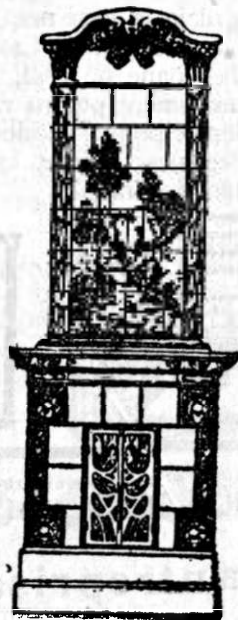
Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

ABONAȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI

„TRIBUNA POPORULUI“
FOAIE POLITICĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Abonamentul:

Pe un an . . . 4 Cor. Pentru România și America:
Pe un jumătate an 2 Cor. Pe un an . . . 10 Cor.

Administrația: Arad, Strada Deák Ferencz 20.

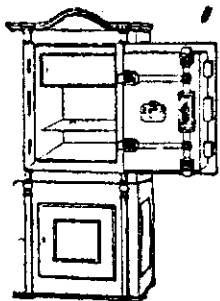
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

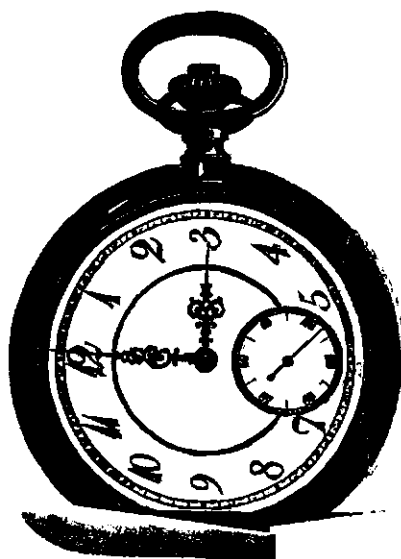
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

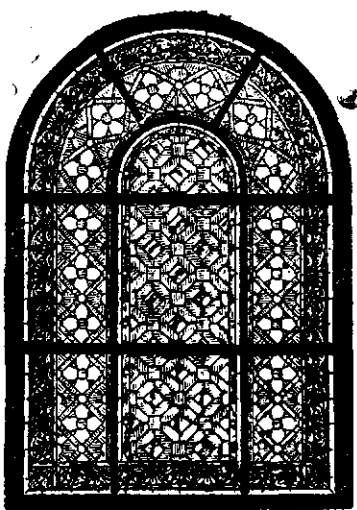

Cele mai bune
oroloage
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zăsie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit care îl cer
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi
pictură specială pentru geamuri de biserică
BUDAPEST, VIII., Koszoru utca Nr. 27.

Pregătim ireprosabil oglinzi, plăci,
dulapuri și apărătoare pentru uși.
Primim execuția conștiințioasă a
oricărui lucrări din acest ram, apoi
culorarea în sticlă ori mozaic a ge-
murilor de biserică, dormitoare, su-
fragerii, saloane, portale și porticuri.

← Mare depozit de sticlă în plăci. →

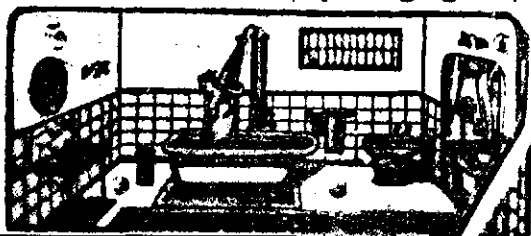
Comandele atât din loc
cât și din provincie se fac
cu multă conștiințioasă.

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și pentru edificii,

Sibiu—Nagyszeben,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți
trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de
bani contra focului în orice execuție. Telefoane de casă, tele-
grafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere
de baie, closete și fântâni cu pompă pe lângă prețuri moderate și
execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede și cu pre-
țurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

Edificare ieftină!

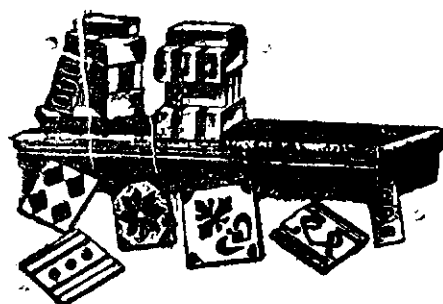
Întrece ori-care edificare
din alt material. Sistemul
meu e brevetat Nr. S—5546.
Se face prin prepararea în
mod propriu al betonului,
ori alte materii.

Primesc totfelul de edi-
ficări, locuințe, case de în-
chiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, în-
grădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-
cend, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de
cement, pietri de edificiu, țigle, columne pentru case,
streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curente trimit gratuit.

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fa-
bricant de obiecte de cement și piere

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Biroul special de antreprisă pentru instalați sanitare a inginerului

PONTE'SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4.
No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalări de apaducte, canalizări ca-
lorifere centrale, ventilatoare și
mașini cu apă, gaz și spirit.